

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání dne 16. 3. 2017 o dovolání obviněného **Petra Kramného**, nar. [REDAKCE] t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Mírov, podaném proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. 5 To 20/2016, v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 50 T 5/2015 t a k t o:

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného **o d m í t á**.

O d ů v o d n ě n í

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 1. 2016, sp. zn. 50 T 5/2015, byl obviněný Petr Kramný uznán vinným zločinem vraždy podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. a), c) tr. zákoníku, za který mu byl podle § 140 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 54 odst. 2 tr. zákoníku uložen výjimečný trest odnětí svobody v trvání dvaceti osmi roků, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. mu byla uložena povinnost k náhradě škody tak, jak je specifikováno ve výroku tohoto rozsudku, přičemž podle § 229 odst. 1 a 2 tr. ř. byli ve výroku uvedení poškození zcela nebo částečně odkázáni s uplatněnými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

O odvoláních podaných obviněným, jeho matkou Irenou Rychlou ve prospěch obviněného a státním zástupcem v neprospěch obviněného rozhodl Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. 5 To 20/2016, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. d), f), odst. 2 tr. ř. rozsudek soudu prvního stupně částečně zrušil, a to ve výrociích o trestu a o náhradě škody ve vztahu k poškozeným Erichu Niciejovi, Radmilu Niciejovi a Martinu Niciejovi, a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněného odsoudil podle § 140 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 54 odst. 2 tr. zákoníku k výjimečnému trestu odnětí svobody v trvání dvaceti osmi roků, pro jehož výkon ho podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařadil do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. mu uložil povinnost nahradit ve výroku tohoto rozsudku specifikovanou škodu a podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázal shora uvedené poškozené se zbytky jejich nároků na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Obviněný byl odsouzen pro skutek, který podle zjištění vyjádřených ve výroku Krajského soudu v Ostravě, s nimiž se v napadeném rozsudku ztotožnil také Vrchní soud v Olomouci, spočíval v tom, že obviněný

nejpozději od jarních měsíců roku 2013, kdy si v manželství s Monikou Kramnou – ve vztahu, k níž se u něj zjevně prosazovaly rysy závislé poruchy osobnosti, potřeba blízké vazby a jistoty, a jejíž přízeň si vynucoval až latentní agresí, snahou o maximální materiální

zabezpečení jejích potřeb, snahou o vyvolání pocitu její vděčnosti, jakož i snahou o přizpůsobení se, aby tak předešel jejímu odmítání, jeho opuštění a znehodnocení – uvědomoval stále se prohlubující odcizování manželky, která mimo jiné před časem tráveným s ním upřednostňovala komunikaci s jinými osobami přes sociální sítě, nerefletovala jeho citové projevy a odmítala intimní kontakty, což v něm utvrzovalo podezření na její mimomanželský poměr,

hluboce zklamán jejím chováním, ukřivděn, neschopen nést ztrátu její přízně a poháněn zlobou vůči ní, v rámci své emoční a sociální nevyzrálosti počal rozvíjet úvahy o možném důrazném řešení nastalých poměrů včetně možnosti fatálního ukončení jejich rodinného života usmrcením manželky Moniky, dcery Kláry i sebe samého,

přičemž po prožívaném déletrvajícím vnitřním napětí a aktuálním zjištění, že se její chladné a odmítavé chování vůči němu nezměnilo ani mimo běžný stereotyp v průběhu dnů od 25. 7. 2016 během jejich letní dovolené v Egyptě, kterou si Monika Kramná prosadila přes jeho prvotní nevoli, ze strachu z jeho opuštění a z něj plynoucího partnerského ponížení a debaklu a dále z obav z nesnesitelnosti života nezletilé Kláry bez rodičů, se odhodlal k realizaci svých dřívějších úvah o spáchání rozšířené sebevraždy tak, že si připravil nezjištěný elektrický vodivý prostředek, který v časovém rozpětí od 22:00 hodin dne 28. 7. 2013 do večerních hodin dne 29. 7. 2013 v hotelovém pokoji č. 6343 hotelu Titanic Palace v letovisku Hurghada v Egyptské arabské republice zapojil do elektrické sítě a se záměrem je usmrtit, s jeho využitím svou manželku Moniku Kramnou, nar. [REDAKCE] a nezletilou dceru Kláru Kramnou, nar. [REDAKCE] vystavil účinkům elektrického proudu, a to prostřednictvím dvoupólového či jednopólového dotyku, který spočíval ve vyvedení vodičů s rozdílným potenciálem (fázového a nulového vodiče) a jejich přiložením k tělu Moniky Kramné – jednoho vodiče k zadní straně jejího krku a vodiče druhého k dolní části jejich zad či k její levé noze, jakož i neidentifikovatelným částem těla nezl. Kláry Kramné, a to buď postupně, jedné oběti po druhé, nebo k popsáním tělesným lokalitám Moniky Kramné v době, kdy byla v těsném fyzickém kontaktu s nezl. Klárou Kramnou (dvoupólový dotyk) či přiložením fázového vodiče k jejich tělům v okamžiku, kdy byly ve styku s vodivým prostředím, a to postupně, jedné po druhé (jednopólový dotyk), čímž oběma způsobil smrt v důsledku akutního srdečního selhání, načež při momentální absenci hluboce depresivních prožitků z jejich smrti nenašel odvalu k usmrcení sebe samého a po dobu řady následujících hodin ve své mysli konstruoval příběh, kterým by vysvětlil úmrtí jeho dcery a manželky, konkrétně příběh o jejich možné otravě, podle něhož zinscenoval nálezoové okolnosti na místě činu, zahrnující rovněž posmrtnou manipulaci s těly zemřelých, přičemž jejich smrt oznámil dne 30. 7. 2013 ve 03:36 hodin telefonicky své matce, následně osobně hotelovému hostu z vedlejšího pokoje a v 03:47 hodin na telefonní asistenční linku Allianz pojišťovny, a.s.

Rozsudek odvolacího soudu napadl obviněný Petr Kramný řádně a včas podaným dovoláním, které bylo podáno prostřednictvím obhájkyně a odkazuje na důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. b), g) tr. ř. Úvodem v něm obviněný Vrchnímu soudu v Olomouci vytkl, že se nikterak precizně nevypořádal s podaným odvoláním, odvolacími námitkami a důkazními návrhy. Jejich pouhé zamítnutí pro nadbytečnost nelze považovat – při respektování práva na obhajobu a spravedlivý proces – za precizní postup odvolacího soudu v souladu s ustanovením § 2 odst. 5 tr. ř. Otázkou je podle dovolatele rovněž to, zda a jak se vůbec odvolací soud vypořádal s jeho odvoláním v jeho zbytku, když ve výroku napadeného rozsudku je řešena jen otázka trestu a náhrady škody. Opakovaně obviněný v dovolání uvedl,

že odvolací soud hodnotil důkazy, aniž by sám nějaký důkaz provedl, přičemž jeho hodnotící úvahy přesáhly hodnotící úvahy soudu prvního stupně.

Z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. obviněný v dovolání namítl, že odvolací rozhodnutí bylo učiněno vyloučeným orgánem, jímž je konkrétně předseda odvolacího senátu JUDr. Václav Čapka, jehož podjatost vůči obviněnému plyne až z odůvodnění napadeného rozsudku, kdy ve snaze vypořádat se s jeho obhajobou a obviněného dehonestovat napadl lživě jeho obhájkyňi. Konkrétně obviněný poukázal na tu pasáž na straně 109 napadeného rozsudku, kde Vrchní soud v Olomouci uvedl : „...*přičemž vyjádření obhájkyňe obžalovaného Petra Kramného JUDr. Jany Rejzkové vůči soudu I. stupně, prezentované v médiích, se v předmětné trestní věci dokonce stalo terčem kritiky na konferenci „Právo na obhajobu“, pořádané dne 1.10.2015 v prostorách Právnické fakulty Univerzity Karlovy Českou advokátní komorou, Unii obhájců a Právnickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze v souvislosti s činností, resp. nečinností kárné komise České advokátní komory.*“ Přitom předmětem dokazování nebylo nic ve vztahu k uvedené konferenci a k osobě obhájkyňe a ani při vyhlášení rozhodnutí předseda senátu nic k osobě obhájkyňe neuvedl. Obhájkyňe reagovala na tento obsah rozsudku stížností na jmenovaného předsedu senátu a cítí se tímto poškozena a obviněný považuje proto předsedu senátu JUDr. Čapku za podjatého. Současně obviněný navrhl, aby se Nejvyšší soud seznámil se zvukovým záznamem z nalézacího řízení a vyslovil se, zda ze strany předsedkyně senátu je zřejmá podjatost nebo nestrannost vůči obviněnému a jeho obhájkyňi, a v kladném případě, zda podjatost předsedkyně senátu ovlivnila napadené rozhodnutí.

Ohledně dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný v dovolání v podstatě namítl především to, že nespáchal předmětný skutek, za který byl odsouzen. Vícekrát v dovolání zopakoval, že rozhodnutí soudů spočívají na nesprávném právním posouzení skutku, a to v důsledku porušení jeho ústavně zaručených práv a svobod. Namítl, že skutek může být předmětem právního posouzení podle hmotného práva za předpokladu, že byl zjištěn způsobem, který odpovídá zásadám spravedlivého procesu. Zdůraznil, že si je sice vědom skutečnosti, že Nejvyšší soud v zásadě nepřezkoumává otázky skutkové, avšak dovodil, že skutková zjištění soudu prvního stupně, která argumentačně podpořil soud druhého stupně, jsou v extrémním rozporu s provedenými důkazy, postrádají spojitost s provedenými důkazy, případně z nich ani nevyplývají, čímž došlo k deformaci důkazů. Poukázal na vybranou judikaturu Ústavního soudu k otázce tzv. extrémního rozporu (či extrémního nesouladu) skutkových zjištění s provedenými důkazy a tímto pojmem a jeho naplněním v dovolání opakovaně argumentuje s tím, že důsledkem vadného zjištění skutkového stavu může být pochybení v podobě nesprávného právního posouzení. S tím je pak spojena možnost přezkumu skutkových zjištění Nejvyšším soudem. Soudy podle obviněného vadně zjistily skutkový děj, což obviněný podrobně rozvedl v jednotlivých částech dovolání. Vyjádřil se k některým důkazům, na jejichž podkladě lze podle jeho názoru dovodit právě namítané pochybení spočívající v nesprávném hodnocení důkazů, respektive v tom, že skutkové závěry soudů postrádají spojitost s provedenými důkazy. Například uvedl, že podle odvolacího soudu obviněný *zabránil* úklidové službě ve vstupu do pokoje a nenechal vyměnit pozvracené povlečení, zatímco z důkazů vyplývá, že obviněný pouze uklízeči *naznačil*, že nemá na pokoji uklízet. Přitom slovo „zabránil“ v sobě podle obviněného obsahuje složku fyzického nebo slovního násilí. Obviněný vznesl i další různé důkazní a skutkové námitky. Se závěrem soudů, že jeho výpověď je nekonzistentní, se neztotožnil,

tvrdí, že od počátku vypovídal shodně. Zpochybnil protokol o ohledání místa činu s tím, že předtím se na pokoji pohybovala egyptská policie, ohledávající lékař, delegátka cestovní kanceláře a další. Závěr, že obviněný zinscenoval nálezné okolnosti na místě činu, nemá oporu v důkazech.

Stejně tak zpochybnil i některá další skutková zjištění vyjádřená ve výroku odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně týkající se mimo jiné události a vývoje vztahů obviněného a jeho manželky v období před činem, obsahu myslí obviněného a dalších skutečností. Soudy se podle něho při rozhodování o vině dopustily literárních spekulací ohledně motivu spáchání trestného činu a mechanismu usmrcení poškozených. Vytvořily jen legendy o nálezných okolnostech na pokoji č. 6343 hotelu Titanic Palace, o rozvráceném manželství Kramných, o úvahách o rozšířené sebevraždě, o použití elektrického proudu a dalším. Takovým způsobem však nelze překlenout důkazní nouzi. V dovolání obviněný zčásti odkázal na svou argumentaci uplatněnou mimo jiné v závěrečné řeči i v podaném odvolání, které označil jako dovolací pomůcky. Ohradil se proti tomu, že by někomu sděloval závěr, že jeho manželka s dcerou byly otráveny; vždy sděloval pouze své domněnky. Za nepřesvědčivé označil hodnocení projevů jeho smutku a jeho chování po více než třech měsících od úmrtí poškozených.

Pokud jde o znalecké posudky z odvětví soudního lékařství a z oboru elektro, ty podle obviněného stejně dobře připouštějí, že pachatelem nebyl. Za chybné považuje obviněný tvrzení odvolacího soudu, že znalecký posudek MUDr. Radka Matlacha a MUDr. Igora Fargaše je nezákonný, jež není nijak precizováno a znalci jsou dehonestováni.

Uvedl dále, že mu byl znemožněn přístup k důkazům ve stejném rozsahu jako znalcům příbraným policií, a to konkrétně k nekroptickému materiálu, který byl znalcům obhajoby zpřístupněn pouze v omezeném rozsahu, a rovněž později (po pravomocném skončení věci), když obviněný oslovil se žádostí o vypracování dalších znaleckých posudků další znalce, předsedkyně senátu jim povolila zkoumání nekroptického materiálu pouze v prostorách Ústavu soudního lékařství FN v Ostravě. Postup soudu tak zasáhl do práva obviněného na spravedlivý proces.

Obviněný se vyjádřil také k procesní použitelnosti listinných materiálů zaslaných z Egypta prostřednictvím mezinárodní právní pomoci. Uvedl dále, že trvá na svém právu vyslechnout egyptského patologa Walida Mohameda Nagiho, který provedl dne 31. 7. 2013 pitvu zemřelých a pořídil fotodokumentaci. Požaduje také vyžádání žaludků zemřelých z Egypta za účelem provedení kompletní analýzy všech životně důležitých orgánů, což by podle něho mohlo přinést nové skutečnosti k otázce intoxikace organismu zemřelých. Zdůraznil, že nedostatečná práce policie a státního zastupitelství v rámci mezinárodní právní pomoci při obstarávání důkazů nemůže být přičítána k jeho tíži.

Zpochybnil znalecký posudek znalce z oboru elektro prof. Ing. Karla Sokanského, Csc., který nebyl na místě činu, neměl k dispozici potřebné technické zprávy a vycházel mimo jiné z fotografií pořízených na místě novinářem bulvárního deníku a turistkou. Znalecký posudek nevymezil najisto, zda k usmrcení došlo jednopólovým, nebo dvoupólovým dotykem. Obviněný se zabýval různými detaily možného spáchání činu, které nebyly objasněny,

a uzavřel, že znalecký posudek prof. Sokanského je nepřezkoumatelný a nebyl proveden jediný důkaz, který by skutkový děj bez pochybností ustaloval.

Připomněl také, že znalkyně MUDr. Margita Smatanová předala soudu v reakci na výpověď znalců MUDr. Matlacha a MUDr. Fargaše fotografie dvou snímků myokardu obou zemřelých, které jsou součástí znaleckého posudku. Fotografie přitom nese známky úpravy a manipulace, neboť podle obviněného jde o jeden a tentýž snímek myokardu, zrcadlově obrácený, zvětšený a přibarvený. Obviněný vyslovuje podezření, že k vytvoření došlo úmyslně. Vrchní soud v Olomouci přitom k objasnění této záležitosti odmítl provést další dokazování, například znaleckým posudkem z oboru kybernetiky. Ve skutečnosti se prokazovaný wave syndrom vyskytuje jen na myokardu Moniky Kramné. Obviněný z toho dovozuje, že posudek znalců MUDr. Margity Smatanové, MUDr. Marka Dokoupila a RNDr. Marie Staňkové je nepravdivý. Obdobný závěr je podle něj možno učinit i ve vztahu k reviznímu znaleckému posudku, neboť v jeho rámci nové histologické řezy nebyly prováděny.

Podrobně se zabýval obviněný v dovolání také otázkou „výbledu“ na kůži zemřelé Moniky Kramné v místě úrazu elektrickým proudem, který uvedl pouze revizní ústavní znalecký posudek jakožto nový a podstatný závěr, který znalci provádějící repitvu neuvedli a pro který musí rovněž platit přezkoumatelnost, pročť se obviněný domáhá superrevizního ústavního znaleckého posudku. Příčina zástavy srdce je podle obviněného stále pochybná. Znalecké dokazování vykazuje zásadní vady a rozpory, v důsledku čehož rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

Podle obviněného nebylo bez rozumných pochybností prokázáno, že poškozené Monika Kramná a Klára Kramná byly zavražděny a že pachatelem je obviněný. Soudy se dopustily jednostrannosti při dokazování a hodnocení důkazů, přičemž jsou povinny detailně popsat důkazní postup a přesvědčivě jej odůvodnit, včetně závěru o spolehlivosti použitého důkazního pramene. Opakovaně obviněný i s poukazem na vybranou judikaturu Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva zdůraznil, že soudy postupovaly v rozporu s § 2 odst. 5 tr. ř., nerespektovaly princip presumpce neviny a zásadu in dubio pro reo, porušily jeho právo na spravedlivý proces, popřely princip rovnosti stran, deformovaly důkazy, dopustily se pochybení v podobě opomenutých důkazů, porušily interpretační zásady trestního práva, zákaz analogie v neprospěch pachatele a další zásady trestního řízení. Nebyla respektována zásada proporcionality trestní represe a zásada trestního práva jako prostředku ultima ratio. Zásah Nejvyššího soudu do skutkového základu napadeného rozhodnutí podle obviněného přichází v úvahu, protože skutková zjištění soudu znamenají popření zásad spravedlivého řízení.

Závěrem obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ve spojení s odsuzujícím rozsudkem Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí s příkazem, aby věc byla s ohledem na podjatost předsedy senátu JUDr. Václava Čapky projednána jiným senátem, a pro případ, že bude věc vrácena soudu prvního stupně, nechť je přikázána jinému soudu a jinému státnímu zástupci, popřípadě alespoň jinému senátu, s tím, aby byl nalézací soud zavázán k vydání nekroptického materiálu ke zkoumání novým znalcům.

V doplnění dovolání datovaném 7. 2. 2017 poukázal obviněný na to, že policie prošetřovala podezření ze spáchání trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku, který měl souviset se záměnou fotografií histologických řezů myokardu poškozených znalci soudními lékaři MUDr. Margitou Smatanovou a MUDr. Markem Dokoupilem. Znalkyně MUDr. Smatanová měla v úmyslu u hlavního líčení prezentovat dva snímky jako snímky myokardu obou poškozených, ačkoli se ve skutečnosti jednalo o snímek myokardu pouze jedné z nich. Tím je podle obviněného zpochybněn závěr znalců o zjištění wave syndromu na myokardech obou poškozených, a v důsledku toho i závěry ústavního (revizního) znaleckého posudku, neboť spis byl k ústavnímu zkoumání zaslán i s chybnými fotografickými znaleckými podklady. Ústavní znalecký posudek Oddělení soudního lékařství Nemocnice České Budějovice zpochybňuje obviněný dále v tom směru, že doc. MUDr. František Vorel, CSc., zde opomněl uvést z odborné literatury vyplývající závěr o přítomnosti metalizace u úrazů elektrickým proudem, která v tomto případě zjištěna nebyla. Obviněný znovu uzavírá, že závěry soudů se neopírají o provedené důkazy, ale o pouhé spekulace, a cituje vybraná ústavní ustanovení a rozhodnutí Ústavního soudu k problematice práva na spravedlivý proces, s tím, že požaduje na Nejvyšším soudu nové podrobné důkazní a skutkové přezkoumání celého případu. Připomíná některé své námitky v tomto směru vznesené, například zpochybnění závěrů psychologického znaleckého posudku ohledně tzv. rozšířené sebevraždy. Znovu vyslovuje obviněný jednak pochybnost o tom, zda vůbec byla spáchána vražda, jednak zdůrazňuje, že z toho, že v určitou dobu na místě byl, nelze bez dalšího dovozovat, že také byl pachatelem vraždy. O tom, co se stalo dne 29. 7. 2013, nelze podle obviněného z dosud provedených důkazů učinit žádný závěr. Tento dodatek dovolání obviněný uzavřel konstatováním, že Krajský soud v Ostravě a Vrchní soud v Olomouci se dopustily porušení jeho základního práva garantovaného čl. 8 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

V dalším doplnění dovolání datovaném 18. 2. 2017 se obviněný vyjádřil k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. Uvedl, že námitka podjatosti předsedkyně senátu Krajského soudu v Ostravě JUDr. Renaty Gilové byla uplatněna v řízení před obecnými soudy. Obviněný upozorňuje na příkaz soudce JUDr. Karla Gila k prodloužení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vydaný podle § 88 odst. 4 tr. ř. (*jde o příkaz ze dne 3. 9. 2014 na č. l. 2045D – pozn. NS*), v němž tento soudce podle obviněného nekriticky převzal argumentaci státního zástupce ohledně podezření, že obviněný má podíl na usmrcení poškozených. V přípravném řízení učinil tento soudce ještě jeden úkon v září 2014, kdy vyhověl návrhu na zrušení utajení informací vztahujících se k § 88 odst. 4 tr. ř. JUDr. Karel Gil je manželem předsedkyně senátu, která v této věci vedla řízení, o čemž se obviněný údajně dozvěděl až po rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci. Přitom je podle obviněného více než pravděpodobné, že manželé Gilovi spolu o této trestní věci hovořili, čímž byla JUDr. Gilová ještě před nápadem věci ovlivněna subjektivním hodnocením osoby obviněného státním zástupcem a svým manželem JUDr. Gilem, čímž lze vysvětlit její zaujaté chování vůči obviněnému a dalším osobám. Dovolatel má za to, že „argumentace, že je soudce vyloučen, pokud v přípravném řízení nařídí odposlech a záznam telekomunikačního provozu dle § 88 tr. ř., se již ustálila.“ JUDr. Renata Gilová se měla podle jeho názoru sama vyloučit z projednávání věci podle § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř. Dále obviněný připomněl vyloučení soudce Nejvyššího soudu z projednávání této věci z důvodu, že byl na obědě se znalcem. Zdůraznil také, že v kontextu uvedené argumentace ještě více nabývá na významu vznesená námitka podjatosti i vůči předsedovi senátu Vrchního soudu v Olomouci

JUDr. Václavu Čapkovi. Obviněný zopakoval svůj návrh na zrušení napadené rozhodnutí a přikázání věci k novému projednání.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství se k dovolání vyjádřil z hlediska jednotlivých uplatněných dovolacích důvodů. V případě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. připomněl, že podjatost předsedy senátu Vrchního soudu v Olomouci byla namítnuta až v reakci na písemné vyhotovení rozsudku tohoto soudu, konkrétně na argumentaci na straně 109. Podle názoru státního zástupce však nelze dovodit poměr předsedy senátu odvolacího soudu k obviněnému ani k jeho obhájce zakládající jeho vyloučení. S obviněným se lze ztotožnit pouze v tom, že na uvedené konferenci Právo na obhajobu skutečně – pokud je státnímu zástupci známo – o mediálních výstupech jeho obhájce JUDr. Jany Rejzkové hovořeno nebylo. Potud tedy lze posoudit vyjádření odvolacího soudu jako jisté pochybení či nepřesnou reprodukci. Tato obviněným namítaná a účelově vytržená pasáž rozsudku však o negativním poměru předsedy senátu k obviněnému a jeho obhájce nnesvědčí. Naopak, oba soudy postupovaly v průběhu trestního řízení korektně a nezavdaly žádných důvodů pro to, aby bylo možno o takové pochybnosti vůbec uvažovat. Nad rámec uvedeného státní zástupce připomněl, že naopak ze strany obhajoby došlo v průběhu trestního řízení přinejmenším k nestandardním projevům (přirovnáním), a to ať už ve vztahu k rozhodování soudu prvního stupně a předsedkyně senátu tohoto soudu, nebo vůči znalkyni z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, případně vůči dalším subjektům. Státní zástupce uzavřel, že v posuzované trestní věci neexistují žádné okolnosti nasvědčující vyloučení předsedy senátu Vrchního soudu v Olomouci ani žádného jiného ze soudců. Námitku obviněného vztahující se k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. tak považuje státní zástupce za zjevně neopodstatněnou.

Ohledně dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. státní zástupce zejména uvedl, že obviněný v dovolání toliko opakuje svou obhajobu uplatněnou v předchozích stádiích trestního řízení a jeho výhrady pod tento dovolací důvod podřadit nelze. Obviněný totiž s poukazem na údajné porušení základních zásad trestního řízení a nerespektování ústavně zaručených práv pouze polemizuje s provedenými důkazy a nesouhlasí s tím, jakým způsobem obecné soudy provedené důkazy hodnotily a k jakým skutkovým závěrům dospěly. Z těchto jeho námitek má vyplývat, že nebylo prokázáno, že by se zločinu, jímž byl uznán vinným, skutečně dopustil. Dovolání jakožto mimořádný opravný prostředek tak v podstatě zaměňuje za další odvolání. Výhrady obviněného tedy stojí mimo rámec dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Podle názoru státního zástupce rozhodnutí soudů obviněným vytýkanými nedostatky ve smyslu porušení zásad spravedlivého procesu zatížena nejsou, neboť proběhlo řádné a vyčerpávající dokazování a rozhodnutí soudů, stejně jako jejich odůvodnění, jsou jasná a logická. Skutkový stav byl náležitě zjištěn a odpovídající jsou rovněž právní závěry z něj vyvozené. To, že soudy na podkladě provedených důkazů dospěly k závěrům odlišným od představ obviněného, samo o sobě existenci jím naznačovaných pochybení nezakládá.

Nedostatek v podobě tzv. opomenutých důkazů státní zástupce v posuzované věci neshledal. Tím, kdo rozhoduje, jakými důkazními prostředky bude objasňovat určitou okolnost, je pouze soud, který není povinen provádět všechny důkazy navržené obžalobou či obhajobou, je však povinen svůj postup v tomto směru odůvodnit. Oba soudy se návrhy

na doplnění dokazování řádně zabývaly a zvažovaly je a poté dospěly k závěru, že jde o důkazy nadbytečné, které by neměly vliv na skutková zjištění, což byl podle státního zástupce závěr logický a pečlivě odůvodněný, jemuž nelze ničeho vytknout.

Obviněný Petr Kramný je podle státního zástupce usvědčen toliko důkazy nepřímými, což však neznamená, že by přesvědčivost rozhodnutí soudu a síla usvědčujících důkazů byla menší než v případě důkazů přímých. Situace, kdy je vina pachatele trestného činu dovozována pouze z důkazů nepřímých, není ničím výjimečná a je v souladu s úpravou dokazování v trestním řízení a zásadou volného hodnocení důkazů soudem. Závěr soudů o vině obviněného je založen na velkém množství nepřímých, na sebe navazujících a svou vypovídací hodnotou dostatečně silných nepřímých důkazů. Státní zástupce v hlavních bodech shrnuje výsledky provedení dokazování s tím, že primárně bylo nezbytné odhalit příčinu smrti poškozených – zásah elektrickým proudem, k němuž v daném případě nemohlo dojít nešťastnou náhodou, a dále ztotožnit osobu, která se činu dopustila, kterou byl obviněný, jehož motiv byl rovněž objasněn a odůvodněn.

Podle státního zástupce byl tedy výrok o vině obviněného Petra Kramného zločinem vraždy podle § 140 odst. 2, 3 písm. a), c) tr. zákoníku učiněn po právu a v souladu se skutkovými zjištěními. Výhrady pak nelze mít ani k výrokům o trestu a náhradě škody a nemajetkové újmy (kde již Vrchní soud v Olomouci zohlednil aktuální judikaturu Nejvyššího soudu).

Závěrem státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství navrhl, aby bylo dovolání obviněného Petra Kramného odmítnuto jako neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání je přípustné (§ 265a tr. ř.), bylo podáno osobou k tomu oprávněnou, tj. obviněným prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.] a v zákonné lhůtě (§ 265e tr. ř.) a splňuje náležitosti obsahu dovolání (§ 265f odst. 1 tr. ř.).

Nejvyšší soud předesílá, že s otázkou přípustnosti dovolání souvisí námitka obviněného, že odvolací soud nerozhodoval o odvolání z hlediska výroku o vině. Přípustnost dovolání závisí mimo jiné na rozsahu přezkumné povinnosti odvolacího soudu. Ten však byl v daném případě povinen přezkoumat a také přezkoumal i výrok o vině (byť jej ponechal nezměněn), a tudíž je i dovolání vztahující se k výroku o vině přípustné. Nic na tom nemění fakt, že odvolací soud sám nově rozhodl pouze o trestu a o náhradě škody. Zákonná podmínka uvedená v § 265a odst. 2 písm. h) tr. ř., že jde o rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek, je splněna i tehdy, jestliže byl k odvolání obviněného (popřípadě státního zástupce) odvolacím soudem zrušen rozsudek soudu prvního stupně pouze zčásti a současně v ostatních napadených výrocích zůstal nedotčen (viz též rozhodnutí č. 14/2005 Sb. rozh. tr.). Odvolání obviněného je nedělitelné, a pokud odvolací soud částečně vyhověl podanému odvolání, resp. v tomto případě podaným odvoláním, nemusel již samostatným výrokem podle § 256 tr. ř. rozhodovat o zamítnutí „zbývajících částí“ odvolání. Odvolací soud ostatně vyjádřil rozsah přezkumu svým výrokem, že „jinak zůstává napadený rozsudek nezměněn“, což však ani není výrok nezbytný a byl uveden jen z důvodu větší srozumitelnosti napadeného rozhodnutí.

Nejvyšší soud dále shledal, že dovolání obviněného bylo zčásti podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř., a že pokud se opírá o námitky, které lze považovat za dovolací důvody, je zjevně neopodstatněné.

Úvodem je třeba k samotné podstatě dovolání jako mimořádného opravného prostředku připomenout, že právo na dovolání není ústavně zaručeno v Ústavě, v Listině základních práv a svobod ani v závazných mezinárodních smlouvách. V čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod je zakotveno pouze právo na odvolání v některých trestních věcech. Právo na dovolání jako na mimořádný opravný prostředek jde tedy nad rámec ústavně zaručených procesních oprávnění. S tím souvisí, že dovolání nemůže nahrazovat řádné opravné prostředky a jeho podání není přípustné ve stejně širokém rozsahu (mimo jiné co do důvodů), jaký je charakteristický pro řádné opravné prostředky. Dovolání neplní funkci jakéhosi „dalšího odvolání“. Je možné je podat jen z některého z důvodů taxativně uvedených v § 265b tr. ř. Podat dovolání z jiného důvodu je vyloučeno. Konkrétní uplatněné námitky mají relevanci zákonného dovolacího důvodu za předpokladu, že mu odpovídají svým obsahem. Z povahy dovolacích důvodů, jak jsou v zákoně taxativně vymezeny, je zřejmé, že dovolání jako mimořádný opravný prostředek je určeno k nápravě závažných právních vad pravomocných rozhodnutí, a nikoli k tomu, aby skutková zjištění soudů prvního a druhého stupně byla přezkoumávána ještě třetí instancí. Žádný ze zákonných dovolacích důvodů se nevztahuje ke skutkovým zjištěním, k hodnocení důkazů, k postupu soudu při provádění důkazů, k rozsahu dokazování apod. Z toho je zřejmé, že dovolacím důvodem nejsou skutkové námitky, tj. takové námitky, jimiž se dovolatel snaží dosáhnout jiného hodnocení důkazů oproti tomu, jak je hodnotily soudy, tím i změny ve skutkových zjištěních soudů a nahrazení těchto zjištění jinou verzí skutkového stavu, kterou sám prosazuje. Stejně tak nejsou dovolacím důvodem námitky proti rozsahu dokazování a postupu při provádění důkazů, neboť takové námitky jsou svou povahou procesní.

K důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže ve věci rozhodl vyloučený orgán, avšak tento důvod nelze použít, jestliže tato okolnost byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta.

V daném případě obviněný namítá podjatost předsedy senátu odvolacího soudu, a tedy to, že rozhodoval jako vyloučený orgán, s tím, že jeho podjatost plyne až z odůvodnění napadeného rozsudku Vrchního soudu v Olomouci. Obviněný kromě toho v dovolání namítá také podjatost předsedkyně senátu Krajského soudu v Ostravě jako soudu prvního stupně, přičemž tuto námitku uplatnil již v odvolacím řízení. Podmínku včasného uplatnění těchto námitek lze tedy považovat za splněnou (byť lze mít určitou pochybnost o tom, že teprve po rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci obdržel obviněný informaci, že soudce Krajského soudu v Ostravě JUDr. Karel Gil, jehož výše zmíněná rozhodnutí jsou již od přípravného řízení založena ve spise, je blízkým příbuzným, konkrétně manželem soudkyně téhož soudu JUDr. Renaty Gilové). Dovolací námitky vztahující se k vyloučení uvedených soudců odpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř.

Podle § 30 odst. 1 tr. ř. je z vykonávání úkonů trestního řízení vyloučen soudce, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům a zmocněncům, nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení nemůže nestranně rozhodovat.

Má-li být důvodem vyloučení soudce jeho poměr k projednávané věci, musí mít soudce k věci nějaký osobní vztah vyplývající z toho, že on sám nebo jiná jemu blízká osoba může mít zájem na výsledku řízení, neboť z určitého výsledku řízení může mít prospěch či naopak újmu, apod. Poměr vyloučené osoby k věci musí mít zcela konkrétní podobu a osobní charakter, který vede k pochybnosti, zda soudce je schopen v této věci spravedlivě a nestranně rozhodovat. Pochybnosti o nestrannosti soudce musí vyplývat z faktických a zřejmých okolností svědčících o možnosti jeho neobjektivního přístupu.

Jestliže má být důvodem vyloučení soudce jeho poměr k osobám vystupujícím v řízení, musí mít soudce k těmto osobám nějaký bližší osobní vztah, vyplývající typicky z příbuzenství, z hlubšího vztahu přátelství či naopak nepřátelství, z nějakého osobního sporu apod. Obdobně to platí, pokud jde o poměr soudce k jinému orgánu činnému v trestním řízení. Tady je ovšem třeba zdůraznit, že poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení může být důvodem vyloučení jen tehdy, jestliže tento vztah vede k pochybnostem, že soudce nemůže nestranně rozhodovat. Zákon zde má na mysli takové případy, kdy soudce má rozhodovat například o opravném prostředku proti rozhodnutí soudce, který je jemu blízkou osobou, nebo kdy tato blízká osoba byla ve věci činná jako vyšetřovatel nebo státní zástupce, tedy kdy byla do celé věci blíže zapojena a procesně zainteresována. V takovém případě je pochybnost o nepodjatosti zpravidla dána, neboť se blíží situaci, kdy soudce by měl rozhodovat například o opravném prostředku proti svému vlastnímu rozhodnutí. To však neznamená, že jakýkoli úkon takové blízké osoby v pozici orgánu činného v trestním řízení zakládá bez dalšího důvod vyloučení soudce posléze rozhodujícího. Jiný výklad by vedl k nelogickým až absurdním závěrům, například že by meritorně rozhodující soudce nebyl vyloučen v případě, že by sám v přípravném řízení nařídil odposlech a záznam telekomunikačního provozu podle § 88 tr. ř. (viz taxativní výčet v § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř.), ale byl by vyloučen za situace, že by odposlech nařídil v přípravném řízení jeho blízký příbuzný.

Důvody vyloučení podle § 30 odst. 1 a podle § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř., respektive všechny důvody vyloučení stanovené v § 30 tr. ř. je třeba posuzovat ve vzájemné souvislosti a optikou smyslu zákonné úpravy vyloučení. Ustanovení § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř., na něž poukazuje obviněný, stanoví taxativně případy vyloučení soudce nikoli samoúčelně, nýbrž proto, že zákonodárce usoudil, že právě v těchto případech může častěji či pravidelně dojít k tomu, že v rámci vykonání těchto úkonů získal soudce již v přípravném řízení takové informace nebo se do věci natolik zapojil, že by mohlo být z hlediska nestrannosti ovlivněno jeho pozdější rozhodování. Proto byla v těchto případech zvolena absolutní (formální) ochrana nestrannosti soudce v zájmu zajištění záruk spravedlivého procesu, tedy i v těch případech, kdy z provedení vyjmenovaných úkonů faktické pochybnosti o nestrannosti soudce nevyplývají. V ostatních případech (v ustanovení § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř. neuvedených) je pak třeba konkrétně zkoumat, zda vzhledem k těmto úkonům nevznikly důvodné pochybnosti, že soudce nemůže nestranně rozhodovat, a to ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř. Podobné platí, pokud úkony neuvedené v § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř. činil v přípravném řízení v projednávané věci blízký příbuzný soudce příslušného k úkonům po podání obžaloby.

I v takovém případě je třeba uvážit, zda nejsou dány důvody vyloučení soudce příslušného k úkonům po podání obžaloby uvedené v § 30 odst. 1 tr. ř. Jedním z takových důvodů může tedy být i poměr soudce, který má ve věci rozhodovat, k jinému orgánu činnému v trestním řízení, avšak – z důvodů již uvedených – nikoli ve všech případech, ale jen tehdy, pokud to zakládá důvodné pochybnosti o nestrannosti soudce.

Opodstatněná tedy evidentně není ani doplňující a relativně samostatná dovolací námitka spočívající v tom, že předsedkyně senátu nalézacího soudu je manželkou soudce, který v přípravném řízení rozhodl podle § 88 odst. 4 tr. ř. o prodloužení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (respektive učinil ještě jeden výše zmíněný, z tohoto pohledu méně významný úkon). Především není zřejmé, z čeho obviněný dovodil, že se již ustálila argumentace, že je soudce vyloučen, pokud v přípravném řízení nařídil odposlech a záznam telekomunikačního provozu podle § 88 tr. ř. Ve skutečnosti je tomu naopak, neboť úkony přípravného řízení, které soudce vylučují z projednávání a rozhodování věci ve stadiu po podání obžaloby, jsou taxativně vyjmenovány v ustanovení § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř., a nařízení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 tr. ř., včetně jeho prodloužení, v tomto výčtu není, patří tudíž mezi úkony, které soudce nevylučují (viz též Šámal, P. a kol. Trestní řád I. Komentář. 7. vydání Praha : C. H. Beck, 2013, str. 378). Jestliže není vyloučen ani samotný soudce, který úkony podle § 88 tr. ř. činil, je logické, že není (z tohoto důvodu) vyloučena ani jemu blízká osoba, v dané věci manžel. Ačkoli obviněný odkazuje na důvod vyloučení podle § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř., zabýval se Nejvyšší soud (jak vyplývá z výše uvedeného) námitkou vyloučení předsedkyně senátu i z hlediska ustanovení § 30 odst. 1 tr. ř., avšak důvody vyloučení neshledal. Nad rámec toho lze dodat, že i pokud by zákonná úprava byla jiná a úkony podle § 88 tr. ř. by zakládaly vyloučení soudce podle § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř. po podání obžaloby, nevztahovalo by se to bez dalšího i na jiného soudce v příbuzenském vztahu s tímto soudcem, a příbuzný soudce takto činného v přípravném řízení by mohl být po podání obžaloby vyloučen opět jedině v případě existence konkrétních důvodů podle § 30 odst. 1 tr. ř. Je třeba znovu zdůraznit, že u jmenované předsedkyně senátu Krajského soudu v Ostravě nebyly žádné důvody vyloučení podle § 30 tr. ř. shledány.

Předsedkyni senátu soudu prvního stupně považoval obviněný za podjatou zejména proto, že údajně dávala od počátku hlavního líčení nepokrytě najevo pohrdání jeho osobou a neverbálně grimasami reagovala na obhájkyňu, a dále pro obsah odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, kde jsou podle něho jednostranně uváděny pouze důkazy v neprospěch obviněného. Odvolací soud se námitkou podjatosti předsedkyně senátu podrobně a přesvědčivě zabýval na str. 108-111 napadeného rozsudku a nezjistil nic, co by svědčilo o podjatosti předsedkyně senátu vůči obviněnému nebo jeho obhájkyňu. Rovněž Nejvyšší soud nezjistil nic, co by takovému závěru odporovalo. Dovolací námitky nejsou v tomto směru ani dostatečně konkrétní. Jak odvolací soud zdůraznil, z protokolů o hlavních líčeních je zřejmé, že předsedkyně senátu řídila jednání profesionálním způsobem a v souladu s ustanovením § 203 odst. 2 tr. ř. Důvodně v této souvislosti poukázal na to, že v protokolech o hlavním líčení není zaznamenána žádná námitka, respektive žádost ve smyslu ustanovení § 203 odst. 3 tr. ř., které umožňuje tomu, kdo se cítí opatřením předsedy senátu při řízení hlavního líčení zkrácen, žádat, aby o určité otázce týkající se řízení tohoto hlavního líčení rozhodl senát. V průběhu hlavního líčení předsedkyně senátu umožnila uplatnění práv obhajoby a byla respektována ustanovení trestního řádu umožňující řádné objasnění věci. Důsledné

respektování zásady veřejnosti v průběhu hlavního líčení ostatně umožnilo veřejnou kontrolu celého soudního projednávání. Pokud nebylo vyhověno návrhům obviněného na provedení dalších důkazů, předsedkyně senátu to řádně zdůvodnila. Důvodné bylo rovněž nepřipuštění některých dotazů obviněného na znalce, například páté otázky obviněného na znalce MUDr. Dokoupila v hlavním líčení dne 7. 7. 2015 (č. l. 5143), dále například nepřipuštění dotazu na znalce prof. Sokanského v hlavním líčení dne 8. 7. 2015 (č. l. 5166), neboť tyto dotazy odporovaly trestnímu řádu, nebo například nepřipuštění opakování téže otázky obhájkyne na znalce doc. Vorla (č. l. 6093). K nutnosti podobných korektivních zásahů předsedkyně senátu ostatně docházelo zcela výjimečně a v poměru k rozsahu dokazování minimálně. Nejvyšší soud nezjistil v postupu soudu nic, co by vybočovalo z obvyklého způsobu vedení řízení nebo ze zásad spravedlivého procesu.

Námítka podjatosti předsedkyně senátu soudu prvního stupně byla vznesena až v reakci na vydání rozhodnutí tímto soudem (a uvedeným způsobem rozšířena až po rozhodnutí odvolacího soudu). Odůvodnění odsuzujícího rozsudku Krajského soudu v Ostravě přitom splňuje zákonné náležitosti a kritéria pro rozhodnutí soudů v trestních věcech a nevykazuje znaky jednostrannosti ani podjatosti, takže ani těmto námitkám obviněného nebylo možné přisvědčit. Z toho, jak bylo nalézacím soudem postupováno při hodnocení důkazů a jaké skutkové závěry byly vyvozeny z důkazů, není možné vyvozovat, že předsedkyně senátu má k projednávané věci, k osobám vystupujícím v řízení nebo k jinému orgánu činnému v trestním řízení takový poměr, který je podle § 30 odst. 1 tr. ř. důvodem vyloučení soudce z vykonávání úkonů trestního řízení. Způsob, jímž soudce hodnotí důkazy, zásadně nemůže být důvodem jeho vyloučení. V úvahu to přichází jen zcela výjimečně, pokud by z postupu soudce bylo zcela zřejmé, že jeho rozhodnutí je očividným projevem zaujatosti, což v daném případě zjištěno nebylo. Předsedkyně senátu se nedopustila ničeho, v čem by bylo možné spatřovat nějakou deformaci prováděných důkazů, a rozhodnutí odůvodnila věcně v přiměřené obsahové návaznosti na předcházející řízení. Kritické zhodnocení některých důkazů – například znaleckého posudku MUDr. Radka Matlacha a MUDr. Igora Fargaše předloženého obhajobou (zejména na str. 62-66, 91-92 rozsudku soudu prvního stupně) – nijak nevybočilo z rámce daného ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř.

V postupu předsedkyně senátu soudu prvního stupně tudíž nelze shledat nic, co by ukazovalo na její podjatost, ze které by bylo možné vyvozovat pochybnost, že v projednávané věci nemohla nestranně rozhodovat (§ 30 odst. 1 tr. ř.). V posuzované věci nebyla podjatost zjištěna u žádného z rozhodujících soudců.

Obdobné závěry učinil Nejvyšší soud, pokud jde o namítanou podjatost předsedy senátu Vrchního soudu v Olomouci jako soudu odvolacího. V obecné rovině je třeba uvést, že již ze znění ustanovení § 30 odst. 1 tr. ř. vyplývá, že nikoli každé pochybení soudce zakládá důvod jeho vyloučení (pak by ostatně téměř ztratila smysl například ustanovení § 262, § 2651 odst. 3 tr. ř.). Ve vztahu k předsedovi senátu Vrchního soudu v Olomouci byla zmíněná dovolací námitka odůvodněna pouze výše uvedenou pasáží v odůvodnění napadeného rozsudku o údajné kritice mediálních vyjádření obhájkyne obviněného na advokátní konferenci (str. 109 napadeného rozsudku). K tomu Nejvyšší soud uvádí, že jde o zcela nepodstatnou pasáž rozsudku, byť nadbytečnou a patrně ne zcela podloženou, která však nemůže vyvolat úvahy o podjatosti předsedy odvolacího senátu ve smyslu výše uvedených kritérií. Navíc tato dovolací námitka zamlčuje znění celé pasáže rozsudku a tedy podstatu

výtky, již se obhájkyni dostalo, když odvolací soud především uvedl : „*Naopak je nutno poukázat na zcela nevhodné vyjádření obhájkyně obžalovaného Petra Kramného JUDr. Jany Rejzkové, podle které postup soudu prvního stupně naznačuje románsko-germánské inkviziční prvky, kdy na nemístnost a naprostou nevhodnost této stížnostní námitky byla upozorněna v rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 10. 2015, sp.zn. 5 To 66/2015, o vazbě obžalovaného,...*“ Obecně je pak nutno konstatovat, že vytknutí nevhodného postupu či nevhodného chování obhájce ze strany soudu náleží k právům a povinnostem soudu v rámci vedení řízení, neboť obhájce a soud nejsou dvěma rovnoprávnými stranami řízení, nýbrž soud je vybaven v zájmu řádného průběhu řízení určitými pravomocemi vůči obhájcem, například rozhodováním o jejich námitkách a návrzích, ale i možností předat obhájce ke kárnému postihu podle § 66 odst. 3 tr. ř. Je logické, že fakt výkonu těchto práv a povinností soudem nemůže založit jeho vyloučení z vykonávání úkonů trestního řízení.

Z hlediska ustanovení § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. je tedy dovolání obviněného zjevně neopodstatněné.

K důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, přitom musí věcně odpovídat zákonnému vymezení takového dovolacího důvodu, nestačí jen formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující daný dovolací důvod. Jak už ale bylo řečeno, konkrétní uplatněné námitky mají relevanci dovolacího důvodu jen za předpokladu, že s ním obsahově korespondují. Přitom ani dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. se nevztahuje ke skutkovým zjištěním ani k procesním otázkám. To souvisí s výše zmíněnou povahou dovolání jako mimořádného opravného prostředku určeného k nápravě závažných právních vad pravomocných rozhodnutí. Uvedený dovolací důvod záleží ve vadné aplikaci hmotného práva na skutkový stav, který zjistily soudy. Předmětem právního posouzení je skutek, tak jak ho zjistily soudy, a nikoli jak ho prezentuje či jak se jeho zjištění dožaduje dovolatel. Směřuje-li dovolání proti odsuzujícímu rozhodnutí, pak dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. odpovídají takové námitky, v nichž se tvrdí, že skutkový stav, který zjistily soudy prvního a druhého stupně, nevykazuje znaky trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným.

Obviněný sice v dovolání uvádí, že si je vědom skutečnosti, že dovolací soud není další skutkovou přezkumnou instancí, obsahově však dovolání koncipuje v podstatě jako další odvolání a brojí proti skutkovým zjištěním soudů, která v nejrůznějších směrech zpochybňuje, a rovněž proti zaměření a rozsahu dokazování. To odůvodňuje údajným extrémním rozporem mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními soudů.

V podaném dovolání obviněný neuplatnil žádné námitky v tom smyslu, proč by uvedený skutek tak, jak je popsán v rozsudku soudu prvního stupně, nevykazoval znaky zločinu vraždy podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. a), c) tr. zákoníku, jímž byl pravomocně uznán vinným. Pouze takto koncipované námitky by obsahově odpovídaly dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný založil dovolání na námitkách proti skutkovému zjištění

soudů, že je pachatelem činu. Tyto námitky navazovaly na jeho obhajobu z původního řízení. Jde o námitky, které pro svou vyloženě skutkovou povahu stojí mimo rámec dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obsahem dovolacích námitek obviněného je v podstatě opakování jeho námitek odvolacích, s nimiž se odvolací soud podrobným a přesvědčivým způsobem vypořádal. Obviněný přitom odkazuje také na svá předchozí podání a vyjádření učiněná v průběhu trestního stíhání, která nazývá dovolacími pomůckami. To však není přípustné, neboť Nejvyšší soud se může v rámci řízení o dovolání zabývat jen těmi skutečnostmi, které jsou v dovolání uplatněny v souladu s obsahovými náležitostmi dovolání tak, aby byly uvedeny konkrétně přímo v textu dovolání. Dovolatel nemůže svou námitku opírat jen o odkaz například na předchozí podání či závěrečné řeči v této věci (viz rozhodnutí č. 46/2013 Sb. rozh. tr.).

S ohledem na obsah dovolání je třeba dále zdůraznit, že Nejvyšší soud jako soud dovolací posuzuje napadené rozhodnutí (a řízení mu předcházející) podle skutkového i právního stavu platného v době, kdy bylo rozhodnutí učiněno, popřípadě kdy bylo konáno řízení, jež mu předcházelo (ex tunc). Zákon zde nepřipouští tzv. nova, tj. nové skutečnosti a důkazy, protože ty by mohly být důvodem k obnově řízení, což je jiný mimořádný opravný prostředek, zásadně odlišný od dovolání zákonnými podmínkami i procesní úpravou (pro úplnost lze připomenout, že i v tomto směru obhajoba činí příslušné kroky). V tomto světle bylo nutno pohlížet na důkazní návrhy obviněného, které vznesl, případně opakoval ve svém dovolání, ať už se jednalo o výsledky egyptského patologa, který prováděl původní pitvu poškozených, vyžádání žaludků poškozených z Egypta, opatření jakéhosi „superrevizního“ ústavního znaleckého posudku z odvětví soudního lékařství, anebo připravované (obhajobou vyžádané) nové znalecké posudky z oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství a patologická anatomie, v souvislosti s čímž požadoval dovolatel na Nejvyšším soudu součinnost při tomto doplnění dokazování. Je na místě připomenout, že Nejvyšší soud může provádět důkazy jen zcela výjimečně a za tím účelem, aby mohl rozhodnout o dovolání. Jde tedy o prostředek přezkoumávání rozhodnutí dovolacím soudem a v žádném případě není jeho účelem nahrazovat dokazování provedené soudy nižších stupňů. Meze dokazování před dovolacím soudem jsou dány také tím, že dovolání je mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě právních vad zákonem vymezených druhů rozhodnutí ve věci samé, nikoli k přezkoumávání skutkového stavu. Proto ani návrhem na postup podle § 265r odst. 7 tr. ř. se nelze v žádném případě domáhat odstranění namítaných nedostatků ve skutkových zjištěních nebo přehodnocení provedených důkazů. Naznačený postup dovolatele je nutno považovat za snahu vzbudit alespoň navenek zdání o neúplnosti provedeného dokazování a dosáhnout v tomto směru permanentní polemiky.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zásadně neingeruje do skutkových zjištění soudů prvního a druhého stupně. Učinit tak může jen zcela výjimečně, jestliže to odůvodňuje extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy. V takovém případě je zásah Nejvyššího soudu nezbytný proto, aby byl dán průchod ústavně zaručenému právu obviněného na spravedlivý proces (čl. 4, čl. 90 Ústavy). Z tohoto hlediska mohou nastat v podstatě tři skupiny vad důkazního řízení, jež mohou mít za následek porušení práva na spravedlivý proces. Jde jednak o takzvané opomenuté důkazy, kdy soudy buď odmítly provést důkaz navržený účastníkem řízení, aniž by svůj postup věcně a adekvátně stavu věci odůvodnily, nebo kdy sice provedly důkaz, avšak v odůvodnění svého rozhodnutí jej vůbec nezohlednily. Druhou skupinu tvoří případy, kdy důkaz, respektive jeho obsah, není získán

procesně přípustným způsobem, a jako takový neměl být vůbec pojat do hodnotících úvah soudů. Konečně třetí oblast zahrnuje případy svévolného hodnocení důkazů, tj. když odůvodnění soudních rozhodnutí nerespektuje obsah provedeného dokazování, dochází k tzv. deformaci důkazů a svévoli při interpretaci výsledků důkazního řízení.

Nejvyšší soud takové nedostatky v napadeném rozhodnutí a řízení mu předcházejícím neshledal. Soudy zčásti vyhověly návrhům na doplnění dokazování, zatímco některým návrhům nevyhověly. Takový postup jak nalézací, tak i odvolací soud konkrétně a logicky odůvodnily (viz zejména str. 88-90 rozsudku nalézacího soudu a str. 106-107 a 147-152 rozsudku odvolacího soudu). Aplikovaly tak zásadu trestního řízení, že soud není povinen provádět všechny důkazy navrhané obžalobou či obhajobou, přičemž je to právě soud, který určuje rozsah dokazování tak, aby se nestalo bezbřehým. Vyplývá to i z ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., podle něhož orgány činné v trestním řízení postupují za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí, a vyplývá to i ze samotné ústavní zásady nezávislosti soudu, zakotvené v čl. 82 Ústavy, z níž vyplývá, že je pouze věcí soudu, zda bude řízení doplňovat o další stranami navržené důkazy, nebo zda skutkový stav věci byl již před soudem objasněn v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí o podané obžalobě. Soud není povinen vyhovět všem návrhům stran na doplnění dokazování, pokud takový postup zdůvodní (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 6. 12. 1995, sp. zn. II. ÚS 101/95).

Námítky týkající se opatření důkazů procesně nepřípustným způsobem v dovolání vzneseny nebyly. Za konkrétní námitku týkající se tohoto procesního rámce spravedlivého procesu lze považovat tvrzení obviněného, že znalcům obhajoby nebyl umožněn dostatečný přístup k důkazům, respektive ke zkoumanému biologickému materiálu. Z obsahu spisu ani samotných znaleckých posudků obhajoby však nic takového nevyplývá. Odmítnuto bylo pouze v dané fázi řízení pořizování nových histologických preparátů (s ohledem na vyčerpatelnost materiálu). Nové histologické preparáty nepořizovali ani revizní znalci, neboť to nebylo nutné. Podstatné je, že znalci obhajoby měli přístup k důkazům ve smyslu § 110a věta druhá tr. ř. v plném rozsahu, a to nejen k trestnímu spisu, ale i k videozáznamům z pitvy a k histologickým vzorkům. Skutečnost, že znalci obhajoby prohlédli v prostorách ÚSL Ostrava histologické preparáty (k dispozici bylo přinejmenším 81 ks preparátů) a pořídili si z nich fotodokumentaci, vyplývá z obsahu spisu (viz např. č. l. 5677, 5689b, 5689c) i z vyjádření těchto znalců.

Těžiště dovolacích námitek obviněného vztahujících se k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spočívá v tvrzení údajného extrémního rozporu mezi obsahem provedených důkazů a skutkovými zjištěními soudů. Je třeba zdůraznit, že mezi skutkovými zjištěními Krajského soudu v Ostravě, z nichž v napadeném usnesení vycházel i Vrchní soud v Olomouci, na straně jedné a provedenými důkazy na straně druhé žádný extrémní rozpor není. Zjištění soudů mají v provedených důkazech odpovídající obsahový podklad, byť obviněný spáchání činu popíral. Krajský soud v Ostravě jako soud nalézací provedl v hlavním líčení rozsáhlé dokazování, na jehož základě po řádném a úplném zhodnocení důkazů dospěl k opodstatněnému závěru, že se stal skutek uvedený ve výroku odsuzujícího rozsudku a že tento skutek spáchal obviněný. Soudy prvního a druhého stupně hodnotily důkazy ve shodě s jejich obsahem, nedopustily se žádné deformace důkazů ani jinak nevybočily z mezí volného hodnocení důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř. a své hodnotící úvahy

jasně, srozumitelně a logicky vysvětlily. V dovolání přitom obviněný převážně opakuje argumenty své již uplatněné a vyvrácené obhajoby. Zcela neopodstatněná je námitka, že odvolací soud, aniž by sám provedl dokazování, hodnotil provedené důkazy. Odvolací soud je povinen postupovat podle ustanovení § 254 tr. ř. o rozsahu jeho přezkumné povinnosti. Sice přitom není – aniž sám provede příslušné dokazování – oprávněn hodnotit důkazy zásadně odlišným či protichůdným způsobem, než jak to učinil soud prvního stupně, je však povinen se vypořádat s námitkami uplatněnými v podaných odvoláních (a to nikoli jen s námitkami explicitně vyjádřenými). Při této činnosti se může řídit i vlastními úvahami při hodnocení důkazů (aniž by provádění těchto důkazů sám opakoval), a to i úvahami doplňujícími nad rámec odůvodnění rozhodnutí nalézacího soudu, zejména pokud je těmito úvahami reagováno na odvolací námitky. Jinak by odvolací řízení jako řízení o řádném opravném prostředku tak, jak je zakotveno v trestním řádu, pozbylo smyslu. Jinak řečeno, úkolem odvolacího soudu není opakovaně provádět důkazy již dříve provedené jen proto, aby jejich prostřednictvím mohl argumentačně reagovat na odvolací námitky a dostat své přezkumné povinnosti.

Hodnotícím úvahám a závěrům, k nimž soudy dospěly, nelze nic zásadního vytknout. Vycházely z uceleného řetězce nepřímých důkazů, který neumožnil jiný skutkový závěr, než že obviněný je pachatelem činu, který je mu kladen za vinu. Podrobně se zabývaly obsahem provedených důkazů, z nichž první skupinu tvořily výpovědi svědků, kteří přišli s místem činu a s obviněným do styku záhy po oznámení smrti poškozených, druhou svědci, kteří hovořili s obviněným v této době a v období následujícím, dále šlo o zajištěnou telefonickou a elektronickou komunikaci obviněného i audionahrávku jeho vyjádření k věci ze dne 6. 8. 2013. Další skupinu tvoří svědecké výpovědi týkající se situace v manželství obviněného a poškozené Moniky Kramné před dovolenou v Egyptě, dále znalecké posudky z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, včetně posudku znalkyně se specializací klinická psychologie, týkající se duševního stavu obviněného, jeho osobnosti a možného motivu jeho činu. Dokazování bylo provedeno i jednotlivými v rozsudcích podrobně zmiňovanými soubory fotografií a v neposlední řadě i listinnými materiály získanými cestou právní pomoci z Egypta včetně zápisu z ohledání místa nálezu těl, zpráv soudních lékařů a dalších. Významnou skupinu důkazů pak tvoří znalecké posudky z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství a toxikologie, podané především znalci, kteří provedli pitvu těl poškozených po jejich přepravě do České republiky dne 9. 8. 2013 a související toxikologická zkoumání (MUDr. Margita Smatanová, Ph.D., MUDr. Marek Dokoupil, RNDr. Marie Staňková, Ph.D.), jakož i revizní znalecký posudek znaleckého ústavu Oddělení soudního lékařství Nemocnice České Budějovice, podaný poté, co se znalci obhajoby MUDr. Radek Matlach a MUDr. Igor Fargaš pokusili zpochybnit závěry původních znaleckých posudků zejména ohledně příčiny smrti poškozených. Všemi těmito důkazy se soudy podrobně zabývaly, stejně jako znaleckým posudkem prof. MUDr. Jiřího Štefana, DrSc., a rovněž znaleckým posudkem MUDr. Igora Dvořáčka, který posuzoval zdravotní stav obviněného. Možnostmi úrazu elektrickým proudem (a to i konkrétně v uvedeném hotelovém pokoji) se zabýval znalec z oboru elektrotechniky prof. Ing. Karel Sokanský, CSc., ale i znalec Ing. Jiří Stanislav Kalivoda. Všechny tyto znalecké posudky soudy přesvědčivým způsobem zhodnotily. Není úkolem Nejvyššího soudu jako soudu dovolacího, aby jednotlivé důkazy znovu podrobně reprodukoval, rozebíral, porovnával, přehodnocoval a vyvozoval z nich vlastní skutkové závěry. Námitky obviněného uvedené v dovolání jsou přitom převážně opakováním jeho obhajoby, popřípadě jeho odvolacích námitek vznesených již v průběhu trestního stíhání. S těmi se soudy náležitě vypořádaly.

Správnost logických a přesvědčivých hodnotících důkazních úvah a skutkových závěrů nalézacího soudu i odvolacího soudu nehodlá Nejvyšší soud zpochybňovat a jen pro úplnost považuje za možné předestřít tyto závěry s přihlédnutím k dovolacím námitkám ještě poněkud odlišnou systematikou. Je však nutné předeslat, že v rámci zmíněné soustavy nepřímých důkazů platí, že tyto důkazy právě v jejich celku (tvořící určitý řetězec) vedly soudy k závěru o vině obviněného bez odůvodněných pochybností, přičemž jednotlivé důkazy odděleně by bez této souvislosti s celkem k takovému závěru vést nemohly. Je samozřejmé, že ne všechny důkazy také měly z hlediska závěru o vině obviněného stejnou váhu, nicméně soudy nepochybily, když i zdánlivě méně významné a zdánlivě jen dokreslující důkazy zhodnotily a k nim přihlédly.

I. Z provedených důkazů především vyplývají okolnosti vylučující s vysokou pravděpodobností hraničící s jistotou způsobení smrti poškozených (zatím i bez přihlédnutí ke konkrétní příčině smrti) jinak, než činem obviněného, neboť:

- obě poškozené zemřely náhlou, ze soudně lékařského hlediska násilnou smrtí způsobenou vnější příčinou (tedy nikoli například v důsledku onemocnění apod.);

- obě zemřely, aniž předtím (v posledních hodinách) došlo k jakémukoli jejich kontaktu s okolím (kromě obviněného);

- nikdo jiný s nimi nejen nepřišel do kontaktu, ale nikdo neměl ani přístup na jejich hotelový pokoj, nikdo jiný se tam nemohl vyskytovat a nevyskytoval, k čemuž navíc obviněný i aktivně působil (neumožněním vstupu hotelového uklízeče); soud prvního stupně se i touto dílčí otázkou podrobně zabýval zejména na str. 95 rozsudku, kde se vypořádal i s obviněným později naznačovanou možností, že nějaká další osoba mohla v nestřežené chvíli vniknout na pokoj a elektrickým proudem usmrtit poškozené; i obviněný toto opakovaně potvrzoval – např. uváděl, že nikdo cizí na pokoji nebyl, to by mu manželka řekla, po jeho návratu do pokoje obě žily (č. l. 2722);

- v této souvislosti je třeba uvést, že není sporné, že obviněný odmítl hotelovému uklízeči vstup na pokoj (není vůbec podstatná dovolací námitka, že soud použil termínu „zabránil“) a jeho úklid (přestože za situace popisované obviněným by byl úklid velmi potřebný), čímž dosáhl toho, že od večerních hodin dne 28. 7. 2013 do pokoje nikdo jiný nevstoupil;

- poškozené konzumovaly pouze jídlo a nápoje poskytované v hotelu, aniž u kohokoli z dalších hostů v celém hotelovém komplexu (který měl kapacitu řádově stovek osob) byly zaznamenány podobné vážnější zdravotní problémy, a žádný další smrtelný případ se také v dané době nevyskytl v celém resortu;

- obě poškozené zemřely ve stejné době, respektive prakticky současně;

- v okolí poškozených se nevyskytla žádná jiná osoba, která by mohla mít motiv k jejich usmrcení (v tomto směru se nevyskytlo sebemenší reálné podezření).

Obviněný uváděl možnost, že ke smrti poškozených došlo v důsledku otravy a že je mohla otrávit jeho manželka Monika Kramná. Bylo ale prokázáno, že sám žádnými vážnějšími zdravotními problémy netrpěl, pouze se do určité míry snažil je předstírat (a vypověděl dokonce, že zatímco stav manželky a dcery se – alespoň zdánlivě – zlepšil, jemu bylo naopak stále hůř). Ostatně právě neprokázání otravy poškozených (ani po důkladných

toxikologických analýzách) vedlo k tomu, že egyptskými orgány nebyl dovolatel obviněn a bylo mu umožněno odcestovat do České republiky.

II. Další skupinu tvoří prokázané okolnosti spočívající v chování obviněného jak bezprostředně poté, co podal okolí informaci o smrti poškozených, tak i chování pozdější.

Jde o okolnosti dokreslující, které však ve svém souhrnu mají poměrně značnou vypovídací hodnotu. Tyto okolnosti svědčí o tom, že obviněný v těchto okamžicích nebyl ve stavu akutní reakce na stres bezprostředně po zjištění smrti jemu nejbližších osob (které navíc nezabránil nebo nedokázal zabránit).

Na rozdíl od turistky ze sousedního pokoje Magdaleny Iwony Lis, která ihned po zjištění situace v šoku běžela volat pomoc, obviněný v těchto prvních okamžicích se nesnažil přivolat odbornou pomoc (sám uvedl, že v dané chvíli myslel jen na to, že má zavolat domů a na pojišťovnu, takto prý byli instruováni), byl relativně klidný, sedl si na postel a telefonicky (poté, co ještě předtím zavolal své matce) nahlásil pojišťovně Allianz pojistnou událost spočívající v úmrtí manželky a dcery. Při tomto hovoru s pracovníci pojišťovny postupoval racionálně, měl připravenou pojistnou smlouvu, jejíž číslo nahlásil operátorce atd. (viz č. l. 1437-1448). Soudy poukázaly dále na výpověď svědkyně Alžběty Cupalové o klidu obviněného i na výpověď svědka MUDr. Petra Koloucha, který se jako lékař asistenční služby dostavil na místo dne 30. 7. 2013 (tj. dříve než psychologka svědkyně Čepická) a podle něhož se obviněný konkrétně zajímal o úhradu nákladů za přepravu zavazadel při návratu do České republiky, když se vrací sám a má tři kufry. Svědek uvedl, že chování obviněného hodnotil jako lékař urgentního příjmu a mnohaletý lékař záchranné služby, kde se v situacích úmrtí členů rodiny pohybuje, a chováním a starostmi obviněného byl překvapen.

Přehlédnout nelze ani zvýšený zájem obviněného o tvorbu posmrtných skvrn projevený poměrně krátce po smrti poškozených, který by v případě nevinny obviněného byl vcelku bezpředmětný.

Důvodně soudy nepominuly ani pozdější chování obviněného, které naprosto neodpovídá skutečně prožívanému smutku z náhlé ztráty nejbližších osob, jak vysvětlila znalkyně psychologka a jak je to zřejmé i z laického pohledu.

Tak například kufry s osobními věcmi manželky a dcery obviněný ponechal zaměstnancům hotelu s tím, že si je mohou rozebrat (později tvrdil, že tak konal na radu své sestry, která to však vyloučila); cestovní kancelář však kufry zajistila a byly zaslány do České republiky za účelem předání pozůstalým, později byly vydány policii.

Obviněný za situace, kdy měl být otřesen smrtí manželky a dcery a mít zájem na zjištění příčiny jejich úmrtí, již dne 30. 7. 2013 v 11:45 hod. při rozhovoru s konzulkou uvedl, že s policií ještě nehovořil, cítí se dobře a chce odcestovat do České republiky co nejdříve. A již v dalších dnech osnoval plány, jak se vzdálit z dosahu egyptských orgánů činných v trestním řízení, jak by mohl vycestovat z Egypta, případně i na cizí cestovní pas.

Od počátku se obviněný snažil ze situace materiálně těžit, neodmítl spolupráci s médii už poté, co dne 2. 8. 2013 do Egypta přiletěl reportér Martin Kočárek. Následně se snažil v souvislosti s celou věcí získávat finanční profit prostřednictvím honorářů od deníku Blesk a redakce TV NOVA i jinými způsoby. Soudy nepřehlédly ani telefonickou komunikaci ze dne 4. 11. 2013 (viz č. l. 2061), kdy se obviněný se Stanislavem Škorpíkem a Danielem Budou domlouval na tom, jak by se daly získat peníze od lidí z televize za fotografie u hrobu Moniky a Klárky a koho s tím oslovit nejdříve, a rovněž hovor s Danielem Budou z následujícího dne, ve kterém mimo finanční náležitosti za rozhovor a natáčení a fotografování u hřbitova se obviněný o průběhu natáčení zmínil v tom směru, že když byl u hrobu, tak nebrečel, protože to nešlo a kolem něho stáli lidé. To by však podle obviněného nemělo vadit, protože venku už byla tma a nebude to vidět (č. l. 2062).

Když mu sestra Lenka Krečmerová za jeho pobytu v Egyptě sdělila, že třetinu majetku bude dědit rodina jeho manželky, reagoval obviněný výbušně a řekl „Monika přišla s holým zadkem a s holým zadkem odejde“; z Egypta pak požadoval po rodičích své manželky, aby se dědictví vzdali. Ze zaznamenané komunikace vyplývá, že obviněný se v souvislosti s budoucím dědickým řízením zabýval tím, zda mu k nabytí dědictví pomůže, pokud Monika Kramná umřela jako první, tj. dříve než Klára Kramná (č. l. 2721).

Obviněný brzy začal nastiňovat verzi, že naopak jeho manželka se ho snažila otrávit, protože se bála, že obviněný zjistí její nevěru, respektive proto, že si byla vědoma toho, že v případě rozvodu by nezískala žádný majetek. Obviněný tuto verzi specifikoval v rozhovorech například tak, že zřejmě Monika spoléhala na to, že se to svede na střevní problémy, a udělala to až čtvrtý den dovolené, aby si ještě užila, a pak by odjela domů s tím, že se o to nikdo nebude zajímat, že se to tam nějak uzavře (obviněný zde tedy do jisté míry odhaluje své vlastní myšlenky). O zesnulé manželce již záhy obviněný hovořil (k údivu svědků) velmi negativně, snažil se ji před svědky i před médii dehonestovat. Snažil se také využít své vědomosti o tom, že poškozená Monika Kramná v minulosti navštívila psychiatra, a šířil informace, že trpěla depresemi, byla psychicky nemocná a vyjadřovala se, „že ji to tu nebaví“, což však bylo vyvráceno svědecky – poškozená depresemi netrpěla a psychiatra navštívila (podle lékařské zprávy č. l. 1580-1581) pouze jedenkrát, a to 7. 7. 2011, tedy před delší dobou, a ve zcela jiné souvislosti (dluhy bratra). Státní zástupce již v průběhu trestního stíhání připomněl, že zvrát ve vyjádřeních obviněného a v jeho hodnocení manželky nastal již dne 3. 8. 2013, kdy mu sestra při telefonickém hovoru vyvrátila verzi, že by do pokoje mohla vniknout další osoba, a zmínila se mu o spekulacích v České republice, že jejich smrt může mít na svědomí samotná Monika (č. l. 2334), kteréžto verze se obviněný zjevně začal držet. Na tom nic nemění fakt, že v průběhu trestního stíhání i podle vývoje důkazní situace obviněný naznačoval i možnost vniknutí jiné, neznámé osoby do jejich pokoje, nebo zasažení poškozených elektrickým proudem nešťastnou náhodou.

Soudy rovněž nepřehlédly, že ještě z Egypta a po svém návratu začal obviněný navazovat erotické vztahy s jinými ženami (Kateřina Jägrová, Kateřina Gablerová, Šárka Letenská). O tom svědčí četné důkazy, jen pro příklad lze zmínit rozhovor vedený z Egypta s Kateřinou Gablerovou, kde obviněný hovoří o „puse na uvítanou“, o pití vína a o sexu (č. l. 2729-2730). V těchto vztazích pak naplno pokračoval hned po návratu do České republiky.

Takto by bylo možné uvést řadu dalších důkazů a zjištění soudů, které se i těmito okolnostmi podrobně zabývaly. K tomuto chování obviněného měly soudy k dispozici i znalecké vyjádření psychologičky, která je hodnotila jako psychologicky málo pochopitelné a srozumitelné. Byť lze připustit, že nelogické kroky se u posttraumatických jevů někdy vyskytují (viz též výpověď svědkyně PhDr. Blanky Čepické), chování obviněného v celém krátkodobém i dlouhodobějším kontextu takto vysvětlitelné není, respektive je vysvětlitelné jen tím (jak opět vyplývá ze znaleckého posudku z psychologie), že byl se smrtí poškozených smířen dříve, než nastala. Zármutek u náhlé a neočekávané smrti nejbližších osob je dlouhý. Za předpokladu, že by obviněný byl - jak uvádí - skutečně přítomen smrti poškozených, kterou by úmyslně nezpůsobil, avšak ani by jí nedokázal nezabránit (v důsledku podcenění a nevykonání nutných kroků), by se dal očekávat pocit viny velmi masivní, po kterém následuje trauma s depresivním prožíváním a dlouhé trápení.

III. Samostatnou část tvoří výroky, které později pronesl obviněný vůči některým osobám, aniž tušil, že se dostanou do dispozice orgánů činných v trestním řízení, a které podpořily závěr soudů, že obviněný spáchal posuzovaný čin (bez ohledu na to, co jako obviněný vypověděl).

Tak obviněný se podle výpovědi jeho sestry, svědkyně Lenky Krečmerové, například zajímal, jestli „na něho něco kriminálka má“ (č. l. 402). Když mu svědkyně řekla, že mu nevěří a že si myslí, že všechno bylo úplně jinak, jen se ironicky usmál a řekl, že je mu to jedno. Respektive když mu svědkyně řekla, že se domnívá, že „to udělal on“, obviněný se jí vysmál a řekl, že nejsou žádné důkazy (č. l. 4978). Tím okamžikem se jejich cesty rozešly. Svědeckou výpověď sestry obviněného nelze přehlédnout i z toho důvodu, že ona mu nejprve po smrti poškozených a v době jeho pobytu v Egyptě radila a pomáhala, stála na jeho straně, avšak poté jako osoba, která obviněného dobře znala, na základě jejich rozhovorů nabyla přesvědčení o jeho vině s takovou mírou jistoty, že i přes jejich blízký příbuzenský poměr se od něho odvrátila.

Soudy dále nepřehlédly, že v rozhovoru ze dne 22. 11. 2013 sdělil obviněný své tetě Vlastě Damovské, že on cítí, že bude ten vysmátý a bude se mít dobře, že mu všechno vyšlo i v tom Egyptě (č. l. 2086).

A nepřehlédly rovněž, že v rozhovoru se Šárkou Letenskou ze dne 16. 1. 2014 obviněný uvedl k absolvovanému vyšetření na tzv. detektoru lži, že je přesvědčen, že určitě se nezveřejní, jestli lhal.

IV. Soudy se podrobně zabývaly také důkazy, z nichž vyplývá předchozí situace v manželství Kramných a motiv obviněného ke spáchání předmětného činu.

Zde postačí v zájmu stručnosti poukázat na odůvodněné závěry zejména na str. 96-97 rozsudku soudu prvního stupně a na str. 122-123 rozsudku odvolacího soudu, z nichž přesvědčivě vyplývá důkazní podloženost závěru o problematičnosti soužití obviněného s manželkou již v době předcházející dovolené v Egyptě, o jeho žárlivosti, kontrole jejího chování (ve vozidle měl obviněný například nainstalováno nahrávací zařízení s kamerou,

zakazoval poškozené facebookové aktivity apod.), o vystavení jejích fotografií na sociálních sítích, o facebookových kontaktech poškozené s jinými muži, o informaci, kterou obdržel o nevěře manželky (byť obviněný tvrdil, že teprve po smrti manželky začal shromažďovat informace a zjistil, že mu byla nevěrná a údajně plánovala nový život), o odmítání intimního soužití ze strany poškozené atd. Jako příklad lze zmínit vyjádření samotného obviněného, že se začali hádat proto, že „Monika měla plno cizích chlapů na facebooku“ a že „měla svoji hlavu, že jí zakazují žít“ (č. l. 2723). Nelze věřit tomu, že se obviněný vše dozvěděl (nejednou a urychleně) až krátce po smrti manželky. V jednom z rozhovorů vedených z Egypta hovořil o tom, že když (v dřívější době) dostal informaci o nevěře manželky, ona mu přísahala, že to není pravda, a on neměl důvod jí nevěřit. Ale uvnitř ho to pořád „štvalo“, zda to je nebo není pravda (č. l. 2727). Když například při rozhovorech vedených už v krátké době po činu z Egypta také uváděl, že se dozvěděl, že ho manželka „podváděla a chtěla odejít“ (dne 19. 9. 2013 – č. l. 2719) nebo že „celé dva roky mu lhala a on nic nepoznal“ (dne 24. 9. 2013 – č. l. 2721), lze mít za to, že tyto informace neobdržel nebo k nim nedošel až po manželčině smrti. Je zcela přijatelné, že v návaznosti na předchozí problémy došlo právě během dovolené mezi manželi Kramných k určitému „vyjasnění situace“, respektive k jejímu zhoršení, a ke vzniku spouštěcího momentu rozhodnutí obviněného spáchat posuzovaný čin. Na základě podrobného zhodnocení provedených důkazů, zejména svědeckých výpovědí osob z okruhu příbuzných a známých rodiny obviněného a především znaleckého posudku klinické psychologičky byl objasněn psychologický profil osobnosti obviněného, motiv jeho činu a za dané situace vyústění všech faktorů v rozhodnutí obviněného k usmrcení poškozených, a to původně k uskutečnění tzv. rozšířené sebevraždy. Nálezací soud přesvědčivě vysvětlil, o jaké skutečnosti opřel svůj závěr o rozhodnutí obviněného k rozšířené sebevraždě a naopak o vyloučení varianty úmyslu usmrtit pouze manželku.

V. Další skupinu tvoří skutečnosti vyvracející verzi obviněného o průběhu kritických událostí, přičemž nepřichází v úvahu ani nějaká jiná reálná verze. Podstatné zde jsou skutečnosti, z nichž vyplývá, že obviněný o průběhu událostí kritického dne vypovídá nepravdivě, podle verze, kterou si vykonstruoval. Pouhá nepravdivá výpověď by jistě sama o sobě nepostačovala k usvědčení obviněného, neboť je to žalobce, kdo je povinen prokazovat vinu obviněného. Ten má právo hájit se způsobem, jakým sám uzná za vhodné, a za uvádění nepravdivých skutečností v pozici obviněného v rámci své obhajoby (s výjimkou spáchaní např. trestného činu křivého obvinění) nemůže být jakkoli postihován. Na druhé straně je třeba výpověď obviněného hodnotit jako důkaz a posuzovat její pravdivost při zvažování jednotlivých v úvahu přicházejících verzí skutkového děje. Zároveň bylo na místě přihlížet také k vlastní obviněným poskytnuté audionahrávce událostí i k obsahu odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu jakožto k plně použitelným důkazům.

Důvodně proto soudy poukázaly na to, že obviněný se rozporně vyjadřoval jak ke svému jednání v průběhu posledních okamžiků života poškozených, tak k době, kdy je naposled viděl živé a v jakém stavu, k jejich reakcím, k okolnostem zjištění smrti poškozených i ke svému jednání bezprostředně po tomto zjištění.

Tvrzení obviněného o přesných okolnostech, za nichž zjistil smrt poškozených, uvedená operátorce pojišťovny Allianz, svědku Patriku Mitášovi (č. l. 5530-5531) a při výpovědi v přípravném řízení, se navzájem liší (viz str. 95 rozsudku nálezacího soudu).

Soudy nepřehlédnutý rozpor je i v tom, zda obviněný po zjištění smrti poškozených nejprve volal své matce, anebo nejdříve oslovil polskou turistku na sousedním pokoji.

Obviněný uváděl, že když jim došel z důvodu silných průjmů celé rodiny toaletní papír, požádal uklízeče (jehož nepustil na pokoj) o toaletní papír. Obdržené dvě role toaletního papíru však zůstaly nedotčené, odložené před zrcadlem v pokoji.

Důvodně poukázal nalézací soud rovněž na fakt, že ačkoli poškozené měly podle obviněného zvracet do kbelíků u postelí, bylo zde podle svědkyně Alžběty Cupalové spíše napliváno, nikoli tedy nějaké objemné zvratky. V této souvislosti lze upozornit na vyjádření znalce MUDr. Dokoupila v hlavním líčení, že po smrti zásahem elektrickým proudem (stejně jako po smrti z některých jiných příčin) dochází běžně k vytékání žaludečního obsahu zemřelého.

Nalézací soud zaznamenal rozpory ve výpovědi obviněného v podstatné otázce, v jaké fázi naposled vnímal životní projevy dcery (ač jinak popisuje průběh událostí poměrně detailně). V této souvislosti nelze přehlédnout, že v jednom z rozhovorů – dne 25. 9. 2013 s Kateřinou Gablerovou – obviněný uvedl, že „je zajímavé, že umřely hodinu poté, co jsem byl pryč“ (čímž nutno rozumět druhou cestu obviněného pro vodu)...“nikdo cizí tam ale nebyl, to by mi Monika řekla, po návratu obě žily. Pak asi za hodinu v tichosti umřely ve spánku. Zarážející je, že obě téměř ve stejnou dobu“ (č. l. 2722).

Nepřavdivě popisoval obviněný i následující události. Vypověděl, že když byl pak odveden do vedlejšího pokoje, jakmile se napil, začal ihned zase zvracet. To bylo důkazy vyvráceno. Navíc je jeho popis v rozporu s tím, že při následném výplachu žaludku byla získána plná miska (viz revizní znalecký posudek).

Zcela nevěrohodné je tvrzení obviněného, že celý den všichni tři trpěli v hotelovém pokoji uvedenými velmi intenzivními obtížemi, aniž vyhledali lékařskou pomoc, která byla dostupná dokonce přímo na hotelu, o čemž byli instruováni. Přitom byl v sázce i zdravotní stav osmileté dcery a obviněný sám uvedl, že nikdy mu ještě nebylo tak špatně jako tehdy. Obviněný k tomu v přípravném řízení dále uvedl, že opravdu neví, jestli delegátka nějaké instrukce či telefonní čísla rozdala (č. l. 247). Je však zcela zřejmé, že rekreanti byli jasně poučeni o krocích v případě zdravotních potíží. Z minulosti měla přitom rodina Kramných z dovolených v Egyptě zkušenost, že pokud se obrátili se zdravotními problémy na lékaře, tak jim bylo pomoheno. Je nepochybné, že situace, kterou vylíčil obviněný, by znamenala skutečně mimořádnou a vážnou situaci, v níž by žádný normálně uvažující člověk neváhal využít lékařské pomoci, dostupné navíc mimo jiné i přímo v hotelu, případně využít pomoci jiných osob. Obviněný toto své počínání nedokázal věrohodně vysvětlit ani ve svých výpovědích, ani v rozhovorech se svědky, kteří to rovněž nechápali a obviněného se na to dotazovali. Velmi nepřesvědčivě vyznívá také například debata s Šárkou Letenskou, která od obviněného chtěla vysvětlit, proč nevolal lékaře (č. l. 2159-2160).

VI. Konečně nemalý význam pro objasnění věci mělo ujasnění způsobu, respektive příčiny smrti poškozených – akutního srdečního selhání v důsledku zásahu elektrickým

proudem – a s tím spojené vyloučení jiného původce smrti než obviněného. Z tohoto hlediska byly nejpodstatnějšími důkazy znalecké posudky z oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství.

Znaleckým posudkem MUDr. Margity Smatanové, Ph.D., MUDr. Marka Dokoupila, kteří provedli pitvu, a toxikoložky RNDr. Marie Staňkové, Ph.D. (dále též „původní znalci“), byla stanovena jako bezprostřední příčina smrti obou poškozených náhlé selhání srdce při zasažení elektrickým proudem. Tito znalci podrobně popsali a přesvědčivě odůvodnili, na základě jakých konkrétních skutečností, zjištěných při pitvě (repitvě) poškozených, k tomuto dospěli. Soudy se závěry těchto znalců podrobně zabývaly zejména na str. 56-61 a 66-67 rozsudku soudu prvního stupně a na str. 139 a násl. rozsudku odvolacího soudu. Správnost závěrů původních znalců byla potvrzena revizním znaleckým posudkem ústavu – Oddělení soudního lékařství Nemocnice České Budějovice. Všichni uvedení znalci, včetně tří znalců, kteří zpracovali posudek za znalecký ústav, vycházeli dále z četných konzultací s dalšími specialisty, jejichž konzultační stanoviska byla založena do spisu. Závěr o usmrcení elektrickým proudem je nepochybný a byl učiněn vlastně třemi cestami.

Jednak šlo o vyloučení všech jiných příčin náhlého a současného úmrtí dvou mladých zdravých osob, k nimž podle výsledků pitevního nálezu došlo u obou při náhlém diastolickém selhání srdce bezprostředně po působení zevního faktoru, který navodil zástavu základních životních funkcí. Popsaný nástup smrti lze ze soudně lékařského hlediska vysvětlit poměrně úzkou skupinou zevních faktorů. Látky, jejichž působení je provázáno bezprostřední zástavou základních životních funkcí a rychlým nástupem smrti po aplikaci (prudké plynné jedy, látky obsahující kyanidové ionty, některé rostlinné alkaloidy a léky způsobující bezprostřední zástavu srdce), jsou standardně dobře prokazatelné **toxikologickou analýzou** a jejich působení bylo vyloučeno. Vzhledem k místu úmrtí byla vyloučena i hypotetická možnost udušení inertními plyny (úmrtí v hermeticky uzavřených prostorách průmyslových provozů, v jeskyních, studených či vinných sklepech). Po vyloučení všech uvedených zevních činitelů, které mohou způsobit bezprostřední zástavu základních životních funkcí, tedy po vyloučení všech jiných možných příčin selhání srdce, byla vyhodnocena jako zbývající reálně přípustitelná alternativa zasažení poškozených elektrickým proudem (stanovení příčiny smrti tzv. „**per exclusionem**“).

Tato příčina smrti koresponduje dále s komplexním pitevním nálezem na orgánech, makroskopickým i mikroskopickým. U obou poškozených byl zjištěn zejména **otok plic a otok mozku**, dále **překrvení vnitřních orgánů, dilatované srdce a krevní výrony pod orgánovým listem osrdečníku**. Histologickým vyšetřením srdce byl u obou poškozených zjištěn tzv. „**bark like myokard**“, tj. fragmentace svalových vláken myokardu s jejich až chaotickým uspořádáním a překrýváním (vzhled stromové kůry) a dále tzv. **wave syndrom**, tj. ložiska zvlnění, cik cak uspořádání myokardu. Tyto nálezy svědčí pro úraz elektrickým proudem.

Třetí skupinu skutečností potvrzujících závěr o usmrcení poškozených elektrickým proudem tvoří s různou mírou pravděpodobnosti identifikované tzv. **proudové známky** na tělech poškozených, zejména Moniky Kramné. U ní byly zjištěny tyto změny na zadní straně krku, v dolní části zad, na levém bérce a na patě. Nejvýznamnější je nález proudové známky na zadní straně krku (resp. na přechodu šíje a zad) s typickým, nezaměnitelným

pruhovitým výbledem podél této proudové známky (č. l. 2474 – foto č. 14 a 15), přičemž tento výbled je pro úraz elektrickým proudem zaživa spolu s mikroskopickým nálezem protažení jader zárodečné vrstvy epidermis typickým a nevyskytuje se u jiného druhu zranění. To, že se jedná o proudovou známku, bylo v tomto případě potvrzeno i mikroskopickým nálezem z odebraných histologických vzorků. Jak uvedla znalkyně MUDr. Smatanová při doplňujícím výsledku v hlavním líčení, pro působení elektrického proudu svědčí také skokovité zeslabení epidermis (vrchní vrstvy kůže), dilatace a překrvení drobných cév, opticky prázdné prostory, tj. rozvolnění, respektive „projasnění“ vaziva ve škáře, zahuštění a protažení buněčných jader, barvitelnost jader, tzv. bazofilie (pokud se při barvení kongo červení zobrazí zasažené ložisko, svědčí to pro zasažení elektrickým proudem), přičemž byly dělány i kontrolní řezy z okolní tkáně (č. l. 5811), byly předloženy i srovnávací snímky. U ostatních zmíněných defektů nebylo možno říci s jistotou, zda pocházejí od úrazu elektrickým proudem (s ohledem na souhrnný nález je však velmi pravděpodobné, že přinejmenším některý z nich ano; revizní znalec doc. MUDr. František Vorel, CSc., ostatně připomněl, že lékaři, kteří vidí takovou známku in natura – tj. v tomto případě znalci provádějící pitvy – mají daleko větší možnost je správně označit). U Kláry Kramné byly zjištěny dvě změny, které by mohly představovat místa zasažení elektrickým proudem. Jde o defekt na rtu, patrný i na fotografiích, a dále znalci zjistili na dodatečně předložených fotografiích na pravé ruce Kláry Kramné drobná nahnědlá tečkovitá ložiska (míněno patrně foto na č. l. 4794), která znalci původně hodnotili jako výsledek balzamačního procesu (injekční vpichy), nicméně jak uvedl znalec MUDr. Dokoupil v hlavním líčení (viz č. l. 5128 a násl.), i tyto drobné defekty mohly být proudovými známkami. Znalkyně MUDr. Smatanová v hlavním líčení hovořila o pravděpodobnosti toho, že defekty na lýtku a na patě Moniky Kramné byly proudovými známkami (č. l. 5810-5811), k čemuž opět byly předloženy srovnávací fotografie. Byť charakter zmíněných defektů (izolovaně posuzováno) zůstal – s výjimkou proudové známky na krku Moniky Kramné – v rovině pravděpodobnosti (k čemuž přispěla určitá nedůslednost původních znalců, kteří neodebrali z míst ostatních podezřelých defektů histologické vzorky), na druhé straně není sporné, že zasažení elektrickým proudem nemuselo zanechat na těle Kláry Kramné viditelné stopy, což je v praxi se vyskytující jev při vstupu elektrického proudu do těla větší plochou nebo například přes mokré či zpocené povrch těla. I znalec MUDr. Dokoupil potvrdil, že se ve své praxi setkal s usmrceními elektrickým proudem bez zanechání proudových známek (č. l. 5130), a totéž stvrzuje i revizní znalecký posudek ústavu. Znalci doplnili, že absence typických proudových známek u Kláry Kramné je velmi dobře vysvětlitelná například přímým plošným kontaktem s druhou osobou, v tomto případě konkrétně s matkou, zasaženou v daném okamžiku elektrickým proudem.

Znalci své závěry na podkladě všech těchto skutečností učinili s jistotou, a to na základě komplexu příznaků, po konzultacích s řadou dalších pracovišť a odborníků (které soudy v rozsudcích konkrétně zmiňují). Rovněž revizním ústavním znaleckým posudkem Oddělení soudního lékařství Nemocnice České Budějovice bylo jednoznačně určeno jako jediná reálná příčina smrti poškozených náhlé selhání srdce při úrazu elektrickým proudem. Tímto znaleckým posudkem ústavu byla tato diagnóza stanovena jako výlučná a jediná, tj. nejde o diagnózu „per exclusionem“, jde o diagnózu pozitivní.

Původní znalci předložili rovněž fotodokumentaci změn na těle Moniky Kramné ve srovnání s nálezy u jiných případů prokázaných úrazů elektrickým proudem s tím, že změny se z pohledu znalců neliší. Revizní znalci se vyjádřili i k dalším mikroskopickým

zjištěním z histologických preparátů kůže v místě proudové známky na krku, která koresponduje se zjištěními a závěry původních znalců (ztenčení kůže, rozvolnění povrchných struktur podkoží aj.).

Soudy nepochybily, jestliže nevycházely plně z poněkud odlišných závěrů, k nimž dospěl egyptský patolog MUDr. Walid Mohamed Nagy, který prováděl soudní pitvu poškozených dne 31. 7. 2013, byť se těmito závěry i dalšími materiály získanými od orgánů Egyptské arabské republiky podrobně zabývaly. Za příčinu smrti byla původně označena otrava požitím jedovaté látky. Následovala podrobná toxikologická zkoumání egyptskými orgány, avšak s negativním výsledkem. Za této situace pak byla jako příčina smrti egyptským patologem stanovena celková dehydratace a deficit tekutin v těle způsobený průjmy a silným zvracením po dobu dvou dnů. Současně však tento patolog nevyloučil zcela jako příčinu smrti otravu neznámou látkou, která byla z těla vyloučena, aniž bylo možno ji identifikovat. Na druhé straně nevyloučil jako příčinu smrti zasažení elektrickým proudem s tím, že on sám neprováděl histologické vyšetření myokardu a také nenalezl proudovou známku na krku Moniky Kramné (to lze částečně vysvětlit tím, že tyto změny se postupem času zvyrazňují, jak znalci objasnili, a kromě toho egyptský patolog nepopsal ani hematomy, které jsou i na fotografiích dobře patrné). Závěry tohoto patologa byly zpochybněny znalci soudními lékaři v České republice, a to ve shodě znalců provádějících pitvu, znaleckého ústavu a částečně i prof. Štefana. Především bylo konstatováno, že pitva v Egyptě nebyla provedena standardně (z pohledu metodik platných v České republice) a nález z pitvy nemá podklad v krocích při pitvě učiněných, například nebyly pitvány orgánové systémy. Nejvyšší soud nepřehlédl, že pitevní zpráva ze dne 31. 7. 2013 například uvádí, že srdce, plíce i mozek obou poškozených byly „v normálu“ (č. l. 3354 a násl.), což je v rozporu se skutečností (dilatované srdce, otok plic a mozku atd.). Závěry egyptského patologa poněkud snižuje například i tvrzení o trvalém svalovém spasmu po zásahu elektrickým proudem. Znalci vysvětlili, že hypotéza o smrti v důsledku dehydratace organismu neměla oporu v objektivních nálezech, neboť právě bez provedení komplexní pitvy včetně preparace všech orgánových systémů nelze stanovit známky snížení hydratace, zvracení či nález svědčící pro průjmové onemocnění probíhající těsně před úmrtím. Pitevní nález, který učinili čeští znalci, je zcela v rozporu s diagnózou dehydratace (viz např. vyjádření znalkyně MUDr. Smatanové v hlavním líčení, č. l. 5146). Toxikologickým vyšetřením byla vyloučena otrava jako příčina smrti.

Výše uvedené závěry původních soudních znalců se obhajoba snažila zpochybnit nejprve vyžádáním znaleckého posudku prof. MUDr. Jiřího Štefana, DrSc., který uvedl, že k příčině smrti elektrickým proudem se nemůže vyjádřit, avšak uváděné histologické změny myokardu nejsou pro úraz elektrickým proudem jednoznačně specifické (č. l. 4768), podobné mohou být přítomny i u jiných příčin srdečního selhání. V tomto závěru – izolovaně vzato – nejsou mezi znalci rozpory. Po následném vyjádření znalkyně MUDr. Margity Smatanové, Ph.D., jmenovaný znalec uvedl, že nemá nic, co by namítal proti tomu, co u tohoto hlavního líčení jmenovaná znalkyně uvedla, pokud se týká úrazu elektrickým proudem. Ve výsledku tedy znalec prof. Štefan závěry původních znalců nezpochybnil (lze tu pominout některé soudy zmiňované nedostatky jeho znaleckého posudku, jako že z posudku ani nevyplývá, na jaké otázky měl znalec vlastně odpovědět aj.), neboť jím uváděná jediná jasná výhrada – tj. že obecně nejsou histologické změny myokardu pro úraz elektrickým proudem jednoznačně specifické – byla nesporná. Znalec dále označil dokumentaci

zpracovanou původními znalci za velmi pečlivou, zpochybnil naopak postup a závěry egyptského patologa.

Obhajoba se poté obrátila na další dva znalce, MUDr. Radka Matlacha a MUDr. Igora Fargaše (dále také „znalci obhajoby“). Tito znalci se pokusili ve svém znaleckém posudku ze dne 8. 10. 2015 a v následném vystoupení před soudem znevěrohodnit závěry původních znalců jednak přímým zpochybněním jejich závěru o příčině smrti elektrickým proudem, kterou naopak označili za krajně nepravděpodobnou až vyloučenou, jednak představením vlastních hypotéz možných mechanismů a příčin smrti poškozených.

Na podporu svého závěru o nepravděpodobnosti smrti elektrickým proudem uvedli, že při zasažení elektrinou, pokud zasaženému není okamžitě poskytována resuscitace, není důvod ke vzniku **otoku plic a mozku**, protože fibrilující srdce (chvějící se) krev prakticky vůbec nečerpá. Opakovaně tito znalci setrvali na tom, že otok plic a mozku svědčí proti působení elektrického proudu (viz například vyjádření MUDr. Fargaše v hlavním líčení dne 5. 11. 2015 – č. l. 5822). Toto tvrzení je zjevně nesprávné, jak vyplývá i z revizního znaleckého posudku. Nejvyšší soud nepřehlédl, že znalci uvádějí jako jeden ze zdrojů výňatky z odborné literatury, mimo jiné z učebnice soudního lékařství prof. MUDr. Jaromíra Tesaře, DrSc., Avicenum 1968 (č. l. 5647-5648). Nejvyšší soud měl sice aktuálně k dispozici pozdější vydání z roku 1976, nicméně je zřejmé, že v uvedené učebnici se hovoří naopak o tom, že otok plic a mozku je obvyklým znakem při usmrcení elektrickým proudem (Tesař, J. Soudní lékařství. Avicenum, Praha 1976, str. 341, 345). Ačkoli znalci z příslušné kapitoly citují na č. l. 5647 správně, ve svém posudku neuvádějí jiné podstatné části této kapitoly. Přitom rozhodně neplatí, že by zde došlo k posunu vývojem vědeckých poznatků, neboť tvrzení v učebnici potvrdil (ve shodě s původními znalci, kteří provedli pitvy) i revizní znalecký posudek ústavu. Znalci MUDr. Matlach a MUDr. Fargaš tvrdili, že k rozvoji popsaných výrazných otokových změn (otok plic a otok mozku) je potřebná doba nejméně 10 minut (č. l. 5668), respektive znalec MUDr. Matlach k tomu uvedl, že otok plic a překrvení vnitřních orgánů nevznikne za minutu, jde o proces, který trvá desítky minut, hodiny, dny...V tomto případě „to trvalo delší dobu, řekněme hodiny...Takže lze vyloučit, že by k tomu selhávání srdečnímu došlo v krátké době“ (č. l. 5710). Obecně tito znalci sice nevyloučili otok plic a mozku při úrazu elektrickým proudem, ale připouštějí jej v podstatě pouze v případě účinné resuscitace, kterou u stíhaného skutku důvodně považují za neproběhlou (č. l. 5673, 5675). Znalec MUDr. Dokoupil naproti tomu vysvětlil, že otok plic je známka náhlého selhání levé komory srdeční, byť nejsou uváděny přesné časové údaje doby jeho vzniku. Ve shodě s tím revizní znalci uvedli, že otok plic a mozku je u úrazu elektrickým proudem nalézán pravidelně, a to i tehdy, kdy dojde ke smrti prakticky okamžitě, a tento závěr náležitě vysvětlili. Dále uvedli, že není zřejmé, z čeho tvrzení znalců obhajoby pochází, a není pravdivé. Revizní znalci zdůvodnili, že ve skutečnosti může v důsledku míhání (chvění) srdce k otoku plic dojít i při akutním srdečním selhání odhadem řádově za desítky vteřin. K otoku mozku dochází (i při jiných způsobech smrti) i v případech okamžité smrti, kdy nemusí dojít ani k žádnému srdečnímu stahu. Blíže tyto otázky osvětlil revizní znalec doc. Vorel v hlavním líčení dne 17. 12. 2015 (č. l. 6088-6089). Zpracovatel revizního znaleckého posudku k dotazu, zda je reálně přípustitelné, že se MUDr. Matlach nesetkal během desítek pitev těl zasažených proudem s otokem plic a mozku, uvedl, že to pokládá za vyloučené, neboť otok plic a mozku je často, více než v 50 % případů, přítomen při zásahu elektrickým proudem.

Znalci MUDr. Radek Matlach a MUDr. Igor Fargaš dále zpochybnili, že nález na zadní části krku poškozené Moniky Kramné, který původní znalci konstatovali a zdokumentovali při pitvě dne 9. 8. 2013, je **proudovou známkou**. Uvedli, že nezjistili přítomnost vitálních změn v místě tohoto defektu kůže (vakuolizace, není porušena kontinuita cév, chybí běžná buněčná reakce tkáně na poškození), z čehož dovodili, že tento defekt mohl vzniknout delší dobu před smrtí, například popálením kulmou, anebo až po smrti (termickou změnou způsobenou výrazným chladem). Na zavádějící charakter tvrzení o možnosti úrazu delší dobu před smrtí však ukazují například fotografie poškozené ve dnech před smrtí (např. z 27. 7. 2013 – č. l. 2844), kde poškozená neměla v daném místě žádné známky zranění či popáleniny, jak správně konstatoval už soud prvního stupně. Tuto možnost tedy měli znalci vyloučit už na podkladě znalosti fotodokumentace ze spisu, který měli k dispozici. Dále znalci poukázali na absenci metalizace zasaženého místa mědí (pouze železem), puchýřků, vkleslin a dalších znaků typických pro zásah elektrickým proudem. Nedošlo také k porušení, respektive roztavení povrchové vrstvy kůže. Uvedli, že k objektivně zjištěnému niřovitému protažení jader nedochází pouze při úrazech elektrickým proudem, ale jedná se o změnu obecně termickou ve smyslu tepla i mrazu. Soud prvního stupně však poukázal na rozpornost závěrů znalců, kteří na jiném místě hypertermické změny v histologickém preparátu (z krku Moniky Kramné) vylučují. Revizní znalecký posudek tato tvrzení znalců obhajoby jednoznačně vyvrátil a ukázal, že nález proudové známky na krku (na přechodu šíje a zad) Moniky Kramné s pruhovitým výbledem podél této známky je pro úraz elektrickým proudem zaživa typický a nevyskytuje se u jiného druhu zranění. Tento defekt nemohl vzniknout delší dobu před smrtí (například popálením kulmou) právě proto, že chybí odpovídající buněčná reakce na toto poškození. Ložisko nemohlo vzniknout jinak, než působením elektrického proudu před smrtí, neboť dle fotodokumentace je lemováno výbledem kůže. Příčinou vzniku výbledu je stažení cév po obvodu průchodu elektrického proudu. Jde o jedinou prakticky patognomonickou (typickou, nezaměnitelnou, jinde se nevyskytující) diagnostickou známku úrazu elektrickým proudem způsobeným zaživa. Potvrzuje to i mikroskopický nález – protažení jader zárodečné vrstvy epidermis. I pokud by znalci připustili, že obecně by podobné mikroskopické změny (byť jsou pro působení elektrického proudu typické) mohly být způsobeny jak elektrickým proudem, tak teplem, či eventuálně chladem, spolu s makroskopickým vzhledem s typickým vzhledem jak hnědého pruhu na kůži, tak s typickým výbledem v okolí lze jednoznačně tvrdit, že jde o známku působení elektrického proudu, zatímco jiné mechanismy lze vyloučit. (Navíc popis události obviněným by vylučoval, že by se poškozená v době smrti něčím popálila vzadu na krku.)

V této souvislosti je třeba ilustrovat vnitřní rozpornost znaleckého posudku MUDr. Matlacha a MUDr. Fargaše. Ve svém znaleckém posudku uvedli, že onen defekt na krku Moniky Kramné (jako jedna z nejdůležitějších skutečností tohoto trestního řízení) mohl vzniknout delší dobu před smrtí. Na jiném místě posudku uvedli, že musel vzniknout krátce před smrtí nebo po smrti, ale s ohledem na absenci vitální reakce lze spolehlivě říci, že k tomu došlo po smrti. Když bylo na tento rozpor poukazováno, uvedl MUDr. Matlach v hlavním líčení, že se jedná o nepochopení toho, že některé věci jsou zodpovězeny v obecné rovině a některé v konkrétní (č. l. 5823). To však není pravdivé vysvětlení, neboť například rozpor v odpovědích na otázky č. 3 a 3a, kde se znalci vyjadřují ke zcela konkrétnímu defektu na krku poškozené, je zcela jasný (str. 36-37 znaleckého posudku).

Pokud jde o **metalizaci**, k té nemusí dojít vždy (záleží mj. na výši napětí a délce účinku proudu), kromě toho znalci obhajoby připustili stopy železa v místě tohoto defektu (železo na kůži je ovšem dosti ubikvitární, kůže jím může být znečištěna z řady běžných příčin). Jak vysvětlila znalkyně MUDr. Smatanová, k metalizaci nemusí dojít zejména při zasažení běžným napětím v elektrické síti a v krátkém časovém intervalu, a dále také například zásahem elektrického proudu přes vlhký oděv, dotykem druhé osoby atd.

Tvrzení znalců obhajoby, že při zásahu elektrickým proudem by bylo kromě srdce zasaženo několik dalších orgánů včetně **pobříšnice a pohrudnice** a tyto orgány by měly vykazovat změny (tečkovité krevní výrony na blanách, známky na cévním systému apod.), bylo rovněž ostatními znalci vyvráceno s tím, že na ostatních orgánech působení elektrického proudu nebývá často patrné (č. l. 6091). Ostatně i znalci obhajoby uvedli tyto znaky pouze jako možné (č. l. 5670), jde tudíž o argument zavádějící.

O tom, že jev zvaný „**bark like myokard**“, zjištěný mikroskopickým vyšetřením srdcí obou poškozených, není jednoznačně specifický pro úraz elektrickým proudem, již bylo pojednáno. Pokud však znalci obhajoby zpochybňují jeho vypovídací hodnotu, je třeba připomenout, že stavy, kdy může k tomuto jevu také docházet, jako jsou ischemické choroby srdce, infarkt myokardu, resuscitace s použitím elektrických výbojů, lze v posuzovaném případě vyloučit. Navíc takto masivní výskyt těchto známek je podle revizních znalců u jiných příčin smrti vzácný. Znalec MUDr. Matlach také uvedl, že k tomuto jevu může dojít i při syfilitidě nebo při angině pectoris, ovšem s tím, že žádné takové chorobné změny nezjistili (č. l. 5720-5721). Uvedl také, že nemusí jít jen o chorobné stavy, nýbrž o důsledek provádění pitvy delší dobu po úmrtí, povolení těsných spojů buněčných apod. To však ostatní znalci nepotvrdili. Důsledně zpochybňovací přístup znalců obhajoby je patrný i z námitky, že k segmentování svalových vláken zjištěnému z histologických preparátů obou myokardů mohlo dojít v důsledku nerovnosti krájecího nože mikrotomu. Tato možnost je vyloučena už proto, že na histologických preparátech jiných orgánů se nevyskytly žádné změny, které by o tom svědčily.

Poměrně nejasné i z laického pohledu a ostatními znalci vyvrácené je tvrzení znalců obhajoby, že si nedovedou představit možnost usmrcení elektřinou tak, aby obě osoby přežily zhruba stejnou dobu.

Naopak jako nesprávné a zavádějící byly vyvráceny hypotézy znalců obhajoby o možných jiných příčinách smrti poškozených, mezi kterými uvedli dehydrataci, otravu neznámou látkou, alimentární toxický šok, zánět, případně kombinace těchto příčin. O jednoznačném vyloučení **dehydratace** jako příčiny smrti obou poškozených (i na základě revizního znaleckého posudku) byla již zmínka a lze tu v podrobnostech odkázat na rozhodnutí soudů.

Na základě rozsáhlých toxikologických analýz provedených jak v Egyptě, tak v České republice (závěry z obou byly v tomto směru nerozporné), lze vyloučit rovněž **otravu neznámou látkou**. V Egyptě probíhala zkoumání ve dvou nezávislých chemických laboratořích, jejichž závěry o neprokazatelnosti otravy poškozených vedly k upuštění od trestního stíhání obviněného v Egyptě. V České republice byla provedena široká toxikologická zkoumání, při němž byly zohledněny všechny v úvahu přicházející látky, včetně

těch, které byly zjištěné jako dostupné v domácnosti a na pracovištích obviněného nebo poškozené Moniky Kramné. Žádné látky, jimiž mohla být způsobena otrava, nebyly zjištěny ve vzorcích odebraných z těl poškozených, ale ani z dalších vzorků (triko poskytnuté obviněným, stopy zajištěné v Egyptě). Už původní znalci uvedli, že měli k dispozici dostatek materiálu i z hlediska toxikologických analýz; absence žaludků jejich závěry neovlivnila. Soudy důvodně odmítly námitky obhajoby zaměřené proti okruhu zkoumaných látek. Navíc průběh obtíží poškozených, jak je prezentoval obviněný, by byl vysvětlitelný skupinou látek s dávivými účinky či anorganickými látkami, které jsou dobře známé a toxikologicky snadno prokazatelné. V posuzovaném případě by se muselo jednat o látku působící akutní srdeční selhání, čímž se okruh velmi zužuje, a takové látky byly vyloučeny. Znalkyně RNDr. Staňková v hlavním líčení výslovně potvrdila, že látky, které by způsobily zjištěný pitevní nález, by určitě detekovány byly (č. l. 5150). Znalkyně dále k dotazům vysvětlila, že použité analytické přístroje a postupy umožňují detekovat i jedy vyskytující se ve světě, například i v Egyptě. Pokud by analytický systém hlásil toxikologicky významnou látku, tak by se tím znalci dále zabývali a provedli další identifikaci. Vyloučeny byly i tzv. protrahované intoxikace. Znalec MUDr. Dokoupil v hlavním líčení vysvětlil, že pokud by došlo k pozdnímu působení chemických látek, muselo by dojít k příslušnému poškození orgánů (játra, ledviny, mozek, srdce), což však zjištěno nebylo. Závěry znalců byly potvrzeny i ve spolupráci s Národní referenční laboratoří v Praze a stvrzeny ústavním znaleckým posudkem.

V tomto světle je nepřesvědčivé vyjádření znalce obhajoby MUDr. Matlacha, že „každá látka je jed, záleží jen na množství“ a že toxikologickým rozbohem nebylo testováno vše (č. l. 5678). Jako příklad možnosti otravy neznámou látkou uvedl MUDr. Matlach otravu poloniem, k jehož příznakům se však nedovedl vyjádřit, respektive předpokládané příznaky podobné „nemoci z ozáření“ zjištěny nebyly (č. l. 5730). Jiné příklady „neznámých látek“, které by nebyly zjištěny, znalec neuvedl.

Zánět v jednotlivých orgánech poškozených, tvrzený znalci obhajoby, ve skutečnosti nebyl. Tak v plicích Kláry Kramné byly podle znalců obhajoby prokázány zánětlivé změny, které mohou způsobit otok plic. Podle závěrů ústavního znaleckého posudku však v histologických preparátech plic jmenované žádné zánětlivé změny nejsou. Jsou zde pouze ložiska tvořená lymfatickou tkání, která se v plicích nacházejí pravidelně a nejsou známkou zánětu. Za nesprávná označili revizní znalci i tvrzení znalců obhajoby o jednoznačně patrných zánětech v histologických preparátech i z dalších orgánů (sliznice střeva – obě poškozené) a dále o infiltraci lymfocytů, především v srdečním svaly, ale i v jiných orgánech. Žádný takový nález v histologických preparátech není. Ve většině případů jde o fyziologickou přítomnost lymfatické tkáně, a to především ve stěně střeva a v plicích. Rovněž v srdci Kláry Kramné není přítomna zánětlivá infiltrace, jde o nesprávnou interpretaci fyziologického vzhledu dětského myokardu s přítomností lymfocytů a plazmocytů, které je pro nezkušeného tzv. buněčnější. Rovněž obraz sleziny je v obou případech fyziologický. Za zvlášť mylné označil revizní znalecký posudek tvrzení znalců obhajoby, že v mikroskopických preparátech jsou ve střevní stěně poškozených „**shluky polynukleárů**“, tj. druhu bílých krvinek, které se nacházejí v místech s akutně probíhajícím zánětem. V těchto preparátech je pouze lymfatická tkáň běžně přítomná ve střevní stěně, která je mikroskopicky jednoznačně a snadno rozeznatelná od znalci zmiňovaných polynukleárů (bílých krvinek, patřících do skupiny neutrofilních granulocytů, což jsou buňky s laločnatým jádrem). Jeden ze zpracovatelů

revizního znaleckého posudku při výslechu uvedl, že ze strany znalců obhajoby jde tu buď o základní neznalost, anebo o úmyslné zkreslení (č. l. 6077). Ostatně MUDr. Matlach připustil, že tzv. polynukleáry se vyskytují v omezeném rozsahu i na zdravé, fyziologické tkáni (č. l. 5743-5745). Znalci obhajoby nebyl osvětlen ani možný mechanismus smrti poškozených v důsledku zánětu, ani nebyly potvrzeny jeho hlavní příznaky u poškozených. Jestliže hlavními příznaky zánětu jsou otok, začervenání, teplota, bolest a porušení funkce, a pouze mezi vedlejší příznaky patří vedle poruch centrální nervové soustavy a jiných také zvracení či průjmy, pak většina hlavních příznaků zánětu se tedy – ani podle výpovědi obviněného – u poškozených nevyskytovala.

Znalci MUDr. Radek Matlach a MUDr. Igor Fargaš uvedli, že příčinou smrti bylo velmi pravděpodobně něco jiného než zasažení elektrickým proudem, a to taková látka, která aktivovala imunitní systém v rámci celého těla, tzv. **superantigen**. Některé superantigeny nemusely být zjištěny, protože u nich stačí velmi malá koncentrace, pod detekční schopnosti přístrojů. Laboratoře v Egyptě nebyly na to dostatečně specializované a v České republice by superantigen zjistila pouze Národní referenční laboratoř (č. l. 5732). O tomto mechanismu smrti svědčí podle znalců obhajoby, respektive podle znalce MUDr. Matlacha, jak histologické preparáty se zmnožením lymfocytů a dalších složek imunitního systému, tak i počínající tvorba zárodečných center ve slezině a konečně i průběh potíží tak, jak je obviněný popsal. Z těchto skutečností podle znalců vyplývá možnost rozvoje otravy bakteriálními toxiny z potravy, jde o typický průběh onemocnění tzv. alimentární intoxikace jídlem se vznikem tzv. **toxického šoku**. Absenci podobných problémů u dalších osob vysvětlili znalci možností lokální závadnosti potravy, a současnou smrt obou poškozených tímto mechanismem vysvětlili genetickou příbuzností matky a dcery a zděděnými vlastnostmi imunitního systému. Obviněný na rozdíl od nich mohl proti toxinu (s vlastností superantigenu) vytvořit protilátky. Soud prvního stupně konstatoval, že vysvětlení těchto závěrů znalcem MUDr. Matlachem v hlavním líčení nevyznělo přesvědčivě, což je v rozsudku blíže rozvedeno. Znalec zde vybočil z mezí svého oboru. Zvláště nelze přehlédnout, že znalec připustil, že se dosud ani v literatuře neseťkal s případem současného nebo téměř současného úmrtí dvou jedinců v důsledku intoxikace jídlem a toxického šoku, navíc v poměrně krátkém časovém intervalu maximálně 20 hodin od prvních projevů zdravotních potíží.

K této hypotéze znalců obhajoby se podrobně vyjádřili původní znalci po provedení řady odborných konzultací (soudně lékařských, bakteriologických, genetických a dalších, včetně Národní referenční laboratoře v Praze – viz str. 66-67 rozsudku soudu prvního stupně) se závěrem, že znalecký posudek znalců obhajoby je zmatečný, zavádějící a věcně nesprávný, přičemž věcná nesprávnost vyplývá už z nesprávně vyhodnocených mikroskopických nálezů, dále z mylně interpretované patofyziologie syndromu toxického šoku a stafylokokové enterotoxikózy, jakož i z mylné interpretace o přenosu dědičnosti matka-dcera z hlediska reakce na infekční agens. Došlo především k opětovnému vyloučení zánětu v jednotlivých orgánech. Stafylokoková enterotoxikóza, jejíž průběh původní znalci blíže popsali, může způsobit smrt jen u handicapovaných jedinců. V případě syndromu toxického šoku se jedná skutečně o život ohrožující stav, avšak souběžné úmrtí dvou osob na syndrom toxického šoku po otravě jídlem lze pokládat za vyloučené. Znalci podrobně uvedli i další důvody, proč je hypotéza znalců obhajoby neudržitelná.

To potvrdil i revizní znalecký posudek ústavu, který vyloučil možnost smrti poškozených následkem syndromu toxického šoku. Ten vzniká aktivací imunitního systému tzv. superantigenem, kterým je toxin produkovaný zpravidla stafylokoky nebo streptokoky. Předpokládá však zánětlivé ložisko obsahující tyto bakterie v organismu, jako je hnisající rána, nebo vstřebání takového toxinu na velké ploše sliznicí (například menstruační tampon). Takové ložisko však nebylo ani u Kláry, ani u Moniky Kramné zjištěno, navíc by takové ložisko muselo u obou vzniknout prakticky ve stejné době a vést ke stejnému následku. Tvrzení znalců obhajoby, že u Kláry Kramné byl zjištěn zánět srdečního svalu, je nesprávné, neboť zánět srdečního svalu u Kláry Kramné nebyl přítomen. Jedním ze základních příznaků syndromu toxického šoku je erytém (zarudnutí kůže). To rovněž u žádné z poškozených nebylo zjištěno. Při otravě z potravin (kdy je požit již vytvořený stafylokokový enterotoxin) nedochází k průniku toxinů do krevního oběhu a nedochází tak k systémové reakci, a tedy ani k syndromu toxického šoku. U zdravých mladých osob následkem požití těchto toxinů ke smrti prakticky dojít nemůže, navíc u dvou osob v přibližně stejné době. Dalším argumentem proti takové možnosti je to, že v okolí zemřelých nedošlo (kromě obviněného, který příznaky otravy předstíral) k obdobným příznakům.

Zjištění revizních znalců lze shrnout tak, že závěr znalců obhajoby o možných alternativách příčin smrti poškozených, včetně tvrzení, že poškozené s velkou pravděpodobností zemřely v důsledku povšechné aktivace imunitního systému v důsledku požití určitého množství superantigenů, tedy v důsledku syndromu toxického šoku, nemají žádnou oporu v pitvěním nálezů a dostupných lékařských poznatcích. Vrchní soud v Olomouci ostatně nepřehlédl vyjádření MUDr. Igora Fargaše, který se sice podílel na písemném znaleckém posudku, avšak v hlavním líčení uvedl, že „dává ruce pryč od toho, co se týká toxického šoku a těch superantigenů“ (č. l. 5790).

Při snaze o vysvětlení tvrzeného souběžného výskytu stafylokokové enterotoxikózy (otravy z jídla) a toxického šoku u poškozených, který se ve skutečnosti společně nevyskytuje, uváděl MUDr. Matlach, že tím se vysvětluje přechodné zlepšení stavu obou poškozených, kdy toxin byl vyzvrácen, ale ložisko bakterií v těle zůstalo (č. l. 5759). Setrval tedy na tvrzení o současném výskytu obou stavů. I přes odmítavá vyjádření specialistů z příslušných oborů setrval rovněž na tom, že toxický šok (spolu se stafylokokovou enterotoxikózou) se mohl vyskytnout u obou poškozených se stejným průběhem, ač něco takového dosud nikdy nebylo popsáno. K doplňujícím stanoviskům původních znalců a specialistů vyvracejících jeho hypotézu se vyjádřil MUDr. Matlach tak, že to, že nebyl nikdy zaznamenán žádný případ rodinného výskytu syndromu toxického šoku, neznamená, že to není možné. A současně fakt, že nebyl nikdy zaznamenán u jedince souběžný výskyt jak stafylokokové enterotoxikózy, tak syndromu toxického šoku, neznamená, že to není možné (č. l. 5821).

Znalec MUDr. Matlach dále připustil, že není specialistou v této oblasti, ani v oblasti bakteriologie, genetiky či imunologie, a že jde v tomto případě o problematiku složitou, nicméně uvedl, že když požadoval konzultace specialistů, bylo mu řečeno, aby si přečetl příslušné pasáže učebnic pro třetí ročník lékařské fakulty. Lze tedy soudit, že takto jeho teorie (jako argument obhajoby) vznikla. Připustil, že sám nikdy neprováděl pitvu v případě, kdy jako příčina smrti byl zjištěn syndrom toxického šoku (č. l. 5775). Připustil také, že nástup projevů jím tvrzené alimentární otravy by se u poškozených dostavil jednu až šest hodin po jídle (č. l. 5728, 5733, 5738), což výpověď obviněného vylučuje (podle ní se potíže

dostavily u poškozených nejdříve 13 hodin po posledním jídle, u něho to bylo ještě zhruba o 3 hodiny více).

Znalci obhajoby se snažili zpochybnit i závěry původních znalců, kteří vyloučili pravdivost tvrzení obviněného, že obě poškozené trpěly většinu dne 29. 7. 2013 profuzními (silnými) průjmy, přičemž celý den (od 18:00 hod. dne 28. 7. 2013) nic nejedli. Toto tvrzení obviněného je v rozporu s pitevním nálezem stolice mazlavého charakteru v tlustém střevě a v konečniku Moniky Kramné. Revizní znalecký posudek ústavu (opět po příslušných konzultacích) i v tomto směru tvrzení znalců obhajoby vyvrátil. Svě vlastní závěry však zde zpochybnil i sám znalec MUDr. Matlach, který potvrdil, že přestup potravy z tenkého do tlustého střeva nastává za 4 až 9 hodin po jídle (č. l. 5764), přičemž ke konečniku dospějí první zbytky potravy asi 12 hodin po jídle. Tenké střevo poškozené Moniky Kramné by tedy mělo být vyprázdněno zhruba mezi 2. a 3. hodinou ranní dne 29. 7. 2013. K tomu jmenovaný uvedl, že určité okolnosti mohou proces trávení zpomalovat nebo zrychlovat. Je tedy zjevné, že i v této otázce měly soudy dobrý důvod vycházet ze závěrů původních znalců a z ústavního znaleckého posudku.

Pro úplnost považuje Nejvyšší soud za vhodné již jen ve stručnosti poukázat i na některá další nepřesvědčivá vyjádření a vysvětlení MUDr. Matlacha za znalce obhajoby v hlavním líčení, a to: k neúplné nálezové části jejich posudku (č. l. 5735-5736), k tomu, proč při konstrukci hypotézy o alimentární otravě poškozených nepřihlédli ke konkrétní situaci, jak vyplývá z výpovědi obviněného, tj. že nástup příznaků nenastal nejen do 6 hodin, ale ani v době dvojnásobné (č. l. 5733, 5738), dále proč v jejich posudku chybí popis histologických vyšetření (č. l. 5739), k diagnostickým kritériím syndromu toxického šoku (č. l. 5755), k polynukleárům a zánětu (č. l. 5745, 5824), k údajné zbytečnosti konzultací se specialisty a k jednoduchosti otázek imunologie, genetiky i problematiky syndromu toxického šoku (č. l. 5749-5750), k tomu, proč svou jedinou konzultaci (s toxikoložkou Ing. Evou Herkomerovou z Nemocnice Most) v posudku neuvedl (č. l. 5751), k otázce společné smrti v důsledku po matce zděděných dispozic imunitního systému (č. l. 5752-5754), k odkazům na odbornou literaturu uvedeným ve znaleckém posudku (č. l. 5754), k vysvětlení, proč byla v tlustém střevě Moniky Kramné zjištěna stolice (č. l. 5763-5771), k tvrzení, proč si nedovede představit smrt poškozených ve stejné době v důsledku zasažení elektrickým proudem a náhlého selhání srdce, ale je možná současná smrt v důsledku toxického šoku (č. l. 5775-5776), k poranění kůže v místě vstupu elektrického proudu do těla (č. l. 5781-5782), ke vzniku defektu na krku Moniky Kramné převázáním motouzy při převozu těl letadlem v chladném prostředí (č. l. 5788-5790).

Vrchní soud v Olomouci důvodně uzavřel, že vysvětlení znalců MUDr. Radka Matlacha a MUDr. Igora Fargaše u hlavního líčení v žádném případě nevedlo k odstranění vad jejich písemného znaleckého posudku a naopak již v průběhu hlavního líčení před soudem prvního stupně byla potvrzena zásadní správnost závěrů znaleckého posudku, který zpracovali znalci MUDr. Margita Smatanová, Ph.D., a MUDr. Marek Dokoupil. Přesto soud prvního stupně zvolil postup upravený v ustanovení § 110 odst. 1 tr. ř. Revizní znalecký posudek ústavu závěry původních znalců potvrdil. Odůvodněný je i závěr, že dílčí výhrady ústavního znaleckého posudku vůči správnosti postupu znalců MUDr. Margity Smatanové, Ph.D., a MUDr. Marka Dokoupila, prezentované na č. l. 6061 spisu (zčásti jde navíc o výhrady ex post, nikoli ex ante), nemají na správnost jejich závěrů žádný vliv. Odvolací soud měl

dostatek podkladů pro svůj závěr, že znalecký posudek, který zpracovali znalci MUDr. Igor Fargaš a MUDr. Radek Matlach, je vadný, prezentující základní neznalosti v oboru až úmyslně účelově zkreslený, obsahující celou řadu nepřesností a fabulací, jeho závěry jsou nepřesvědčivé a nelogické.

Znalecký posudek MUDr. Radka Matlacha a MUDr. Igora Fargaše směřoval ke konstatování – a to také ve svých závěrech uvedli – že příčinu smrti ve smyslu vyvolávající noxy u obou zemřelých nelze jednoznačně, bez jakýchkoliv pochybností, určit, žádnou variantu nelze stoprocentně nebo téměř stoprocentně potvrdit a současně ostatní vyloučit, byť nelze zcela vyloučit ani působení elektřiny. Znalecké dokazování tak bylo poměrně složité, nicméně závěry soudů, které vyloučily smrt poškozených Moniky a Kláry Kramných následkem syndromu toxického šoku i z jiných důvodů nabízených znalci obhajoby, a potvrdily, že příčinou smrti poškozených bylo zasažení elektrickým proudem, mají nepochybně oporu ve výsledcích dokazování a jsou logické a správné.

Poté, co znalecký posudek MUDr. Radka Matlacha a MUDr. Igora Fargaše jakožto nepravdivý nebyl soudy akceptován, pokusila se obhajoba zpochybnit posudek původních znalců na základě toho, že v jedné z fází podávání posudků a jejich doplňků a vysvětlení původními znalci došlo omylem k záměně fotografií tak, že u fotografie označující wave syndrom myokardu Moniky Kramné byla zařazena zvětšenina myokardu Kláry Kramné. Tyto fotografie byly připraveny za účelem prezentace závěrů původních znalců v hlavním líčení dne 5. 11. 2015, kde se měli znalci znovu vyjádřit v reakci na znalecký posudek obhajoby. Fotografie měly sloužit pouze jako názorná pomůcka v hlavním líčení, a jejich záměna nijak nezpochybnuje podstatu dílčích závěrů znalců ohledně wave syndromu. V doplňku znaleckého posudku a při jeho prezentaci byly popisovány skutkově správné závěry, včetně wave syndromu zjištěného také u Kláry Kramné. Tyto závěry odpovídají i pitevním nálezům. Jejich správnost potvrdili i revizní znalci. Relevantní jsou závěry znalců, které vycházejí ze zkoumaných histologických vzorků, nikoli fotografie jejich mikroskopických náhledů. V tom, že i na srdci Kláry Kramné, tedy na myokardu obou poškozených, byl v rámci mikroskopického nálezu zjištěn wave syndrom, se ostatně shodly tři skupiny znalců, včetně znalců obhajoby. Tvrzení uvedené nyní v dovolání, že ve skutečnosti se prokazovaný wave syndrom vyskytuje jen na myokardu Moniky Kramné, je zcela v rozporu s obsahem provedených důkazů. I tato námitka je tedy ryze účelová, a pokud pochází od znalce MUDr. Matlacha, jak se uvádí v trestním oznámení Spolku Šalamoun (č. l. 7339), pak svědčí spíše o snaze odpoutat pozornost od podstaty věci a od nepravdivosti vlastního znaleckého posudku. Pravdivost znaleckého posudku MUDr. Marka Dokoupila a MUDr. Margity Smatanové, Ph.D., touto neúmyslnou záměnou naopak zpochybněna není. Výstižně se těmito otázkami zabýval již odvolací soud zejména na str. 93-95 a 149-151 svého rozsudku. Je skutečností, že by odporovalo zdravému rozumu, aby znalci úmyslně zaměnili fotografie sloužící pouze k ilustraci nepochybně zjištěného a mezi všemi znalci nesporného faktu.

Další otázky byly soudy objasněny za pomoci znaleckého posudku z oboru elektrotechniky, tj. znaleckého posudku prof. Ing. Karla Sokanského, jehož šíře a podrobnost dokonce v některých směrech i přesáhla nezbytné potřeby tohoto trestního řízení a zasáhla i do oblasti tzv. notorií. Přesto, že znalecký posudek Ing. Jiřího Stanislava Kalivody, vyžádaný obhajobou, zpochybnuje některé závěry prof. Sokanského, obecně nezpochybnuje jejich teoretickou správnost, připomíná omezenost podkladů a informací a nemožnost provedení

vlastních měření na místě znalcem. V podstatě znalec Ing. Kalivoda uvedl, že aby mohl dojít k nějakým konkrétním závěrům, musel by provést měření na místě činu a musel by změřit průchod elektrického proudu přes zemřelou osobu (č. l. 5550). Z celého znaleckého posudku Ing. Kalivody vyplývá poněkud jiné pojetí smyslu a obsahu znaleckého posudku z daného oboru v této věci a z toho pramenící kritický pohled na znalecký posudek prof. Sokanského. Znalec Ing. Kalivoda ostatně v průběhu řízení před soudem výrazně upustil od své kategorické kritiky tohoto znaleckého posudku, který zpracoval znalec přibraní orgány činnými v trestním řízení. Nalézací soud oba posudky řádně zhodnotil a vyvodil z nich odůvodněné závěry (viz str. 71-74 jeho rozsudku). Výhradami obviněného vůči znaleckému posudku prof. Sokanského se zabýval Vrchní soud v Olomouci zejména na str. 119-120 svého rozsudku, aniž se s těmito výhradami ztotožnil. Soudy obou stupňů se i touto částí důkazů dostatečně zabývaly a vyvodily z nich logické závěry, odpovídající i všeobecně známým skutečnostem. Soudy zohlednily, že znalec prof. Sokanský nebyl osobně na místě činu a neměl možnost osobně se seznámit s technickými parametry elektrorozvodné sítě právě tohoto hotelového pokoje a neprováděl v něm měření, což však nemá vliv na správnost závěrů jeho znaleckého posudku (navíc elektrotechnická měření by se týkala v podstatě pouze alternativy jedнопólového dotyku). Znalec měl k dispozici kromě velkého množství dalších potřebných informací i fotografie elektrozařízení pokoje. Zasažení poškozených nešťastnou náhodou bylo znalecky vyloučeno. Znalec prof. Sokanský samozřejmě nemohl vyslovit závěr, zda v prostředí hotelového pokoje Titanic Palace č. 6343 obviněný usmrtil obě poškozené elektrickým proudem (jak bylo v průběhu řízení namítáno), k takovému závěru nebyl oprávněn. Znalecký posudek nediskvalifikuje ani fakt, že nemohl vymezit najisto, zda k usmrcení došlo jedнопólovým, nebo dvoupólovým dotykem. Alternativní závěr znalce o konkrétním mechanismu zasažení poškozených elektrickým proudem a na něj navazující alternativní závěr soudů neodporuje zákonu ani principu spravedlivého procesu. V právním státě nelze připustit, aby se usvědčený pachatel vyhnul trestní odpovědnosti jen z toho důvodu, že se nepodařilo s jistotou prokázat některý z detailů mechanismu či okolností trestného činu.

Soudy uzavřely, že na základě provedeného dokazování byl spolehlivě objasněn způsob usmrcení poškozených elektrickým proudem (byť konkrétní mechanismus v alternativní podobě), byla vyloučena verze otravy poškozených i jiné příčiny smrti, vyloučeno bylo rovněž zasažení poškozených elektrickým proudem nešťastnou náhodou, a bylo vyloučeno zavinění jiné osoby než obviněného. Soudy tak učinily na základě pečlivého zhodnocení důkazů jednotlivě i v jejich souhrnu (především soudem prvního stupně) závěr, že vina obviněného Petra Kramného byla prokázána, byť na podkladě souhrnu nepřímých důkazů, bez jakýchkoli rozumných pochybností. Logická návaznost skutkových zjištění soudů na provedené důkazy vylučuje závěr, že by bylo porušeno ústavně zaručené základní právo obviněného na spravedlivé řízení. To, že obviněný nesouhlasí se skutkovými zjištěními soudů, že se neztotožňuje se způsobem, jímž soudy hodnotily důkazy, a že nepovažuje provedené dokazování za dostatečné, není dovolacím důvodem.

K některým dalším námitkám uvedeným v dovolání lze jen ve stručnosti uvést, že jsou nejasné a nekonkrétní. Není jasné, v čem spatřuje dovolatel porušení zákazu analogie v neprospěch pachatele, tudíž na tuto námitku nelze konkrétněji reagovat. K namítanému porušení zásady proporcionality, respektive míněno spíše subsidiarity trestní represe a principu ultima ratio nedošlo, neboť v případě trestného činu vraždy, navíc spáchané

na dvou osobách, po předchozím uvážení a na dítěti, je uplatnění trestní represe jediným adekvátním prostředkem ochrany dotčených zájmů.

Závěrem k podanému dovolání

Z důvodů, které byly vyloženy v předchozích částech tohoto rozhodnutí, Nejvyšší soud dovolání obviněného Petra Kramného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 16. března 2017

JUDr. Petr Hrachovec v. r.
předseda senátu

Vypracoval:
JUDr. Josef Mazák v. r.

Za správnost vyhotovení:
Daniela Keszeli